

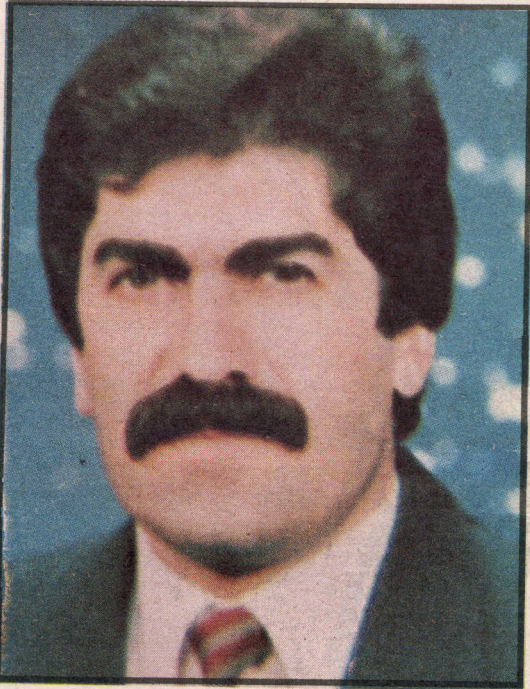
Haber -Yorum Gazetesi 16-30 Eylül '93 Sayı: 36 Yıl: 6 8000 TL.

YEKBÛN Avrupa Komitesi:

- ✓ Mehmet Sincar ve Metin Özdemir'in yakınlarına, arkadaşlarına, DEP teşkilatına ve tüm Kürt Halkına başsağlığı diliyoruz.
- ✓ Dün HEP'in, bugün DEP'in uğradığı saldırılar, bir kez daha gösteriyor ki, devlet; Kürt sorununun demokratik yollarla siyasi çözümlerinden kesinlikle yana değil.

■ Özdemir alelacele gömüldü. ■ Sincar'ın cenazesi gaspedildi.

Kalbimize Gömdük

Mehmet Sincar

■ DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar ve DEP Batman Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir, Batman'da 4 Eylül günü uğradıkları alçakça bir silahlı saldırı sonucu katledildiler.

Sayfa 8-9

Metin Özdemir

Mahmut Metin:

"TürkiyeKaranlık Bir Geleceğe Sürükleniyor."

15 Temmuz gününden bu yana cezaevinde bulunan Gazetemiz Yazışları Müdürlerinden Mahmut Metin'in ilk duruşması 7 Eylül 1993 günü 2 no'lu DGM'de yapıldı.

Sayfa 5

Şair û Wezîr Şêrko Bêkes

■ Wezîrê Kulturî yê Kurdistana Başur Şêrko Bêkes, hat Stanbolê û Rojnameya meziyaret kir.
■ Wezîr, li ser rewşa Kurdistana azad bi weşankar û rojnemavanên Kurd re sohbetek kir.

Rûpel 3

Şahîn Ahmed:

"Xweserwariya herêmî ji bo deverên Kurdan"

Rûpel 16

- Bertîl Bêqanûnî û civateke paqij rûpel 3
- Kürtler kendi adalet sistemini kurmalıdır" sayfa 4
- IKDP Kongresi sayfa 6
- "Değişmeyen Resmi İdeoloji Değişmeyen Demirel" sayfa 10
- Enî Pirseke Startejik e rûpel 7
- Salvegera Sedemîn rûpel 10
- İnkârın adı: Lozan sayfa 11
- Ulus Devlet ve Yöntem sayfa 12
- Wengê Medya Guneşi Nîno Birnayenî rûpel 13

Kürt milletvekillerine Kurşun

Hep böyle olduğu bilinmektedir. "Türk-Kürt çatışmasından endişeliyiz" denilince birileri harekete geçerek Kürtlere saldırıyor; "Teröre destek verenler" adı altında bütün Kürt yurtseverleri, duyarlı insanlar "hain", "katil" ve benzeri şekillerde suçlanınca şehir ve köyler bombalanıyor, cinayetler birbirini izliyor. Kürt sorunu dile getirdikleri için meclis kürsülerinde, meydanlarda dayaktan geçirilen Kürt milletvekilleri bu defa kurşunlanıyor; hem de Batman'ın en işlek caddesinde ve yüzlerce kişinin içinde.

Kürdistan, Batman'da son olarak işlenen cinayetler ile yeni bir döneme girdi. Son birkaç yıldır devlet destekli faili meçhul cinayetler zincirine bu defa bir milletvekili eklendi. Sosyal konumu ne olursa olsun insanlarımız katledildiklerinde doğal olarak hepimiz üzülmüyoruz; ama saldırıların milletvekillerine yöneltilmesi, yaşanan süreç açısından önemle değerlendirilmesi gereken bir gelişmedir.

Hem, 2 Eylül günü uğradığı bir silahlı saldırı sonucu yaşamını yitiren Habip Kılıç için başsağlığı dilemek, hem de artan "faili meçhul" cinayetleri araştırmak üzere Batman'a giden DEP milletvekili ve yöneticilerinden oluşan heyete, 4 Eylül günü Batman'da düzenlenen haince bir saldırı sonucu DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar ile DEP Batman İl Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir öldü, aralarında DEP Batman Milletvekili Nizamettin Toğuç'un da bulunduğu birçok kişi yaralandı.

Saldırının Hizbullah tarafından gerçekleştirildiği devlet yetkilileri tarafından açıklandıysa da, bu iddia, Hizbullah tarafından yalanlandı. DEP heyetinde yer alanlar ve partinin yerel yöneticileri, saldırının planlı olduğunu; saldırıdan önceki gün heyet adım adım izlenmesine rağmen, saldırı günü, ne bir koruma ne de bir

izlemenin olmamasının, DEP heyetine yönelik saldırının devlet içinde yuvalanmış veya dolaylı dolaysız olarak devletin kontrolünde olan belli bazı odaklar tarafından yapıldığını gösterdiğini belirtiyorlar.

Sorumlu devletin paniği

Gelişmeler film şeridi gibi gözler önüne getirildiğinde Batman'daki son saldırıların faillerinin hiç de meçhul olmadıkları söylenebilir. Bilindiği gibi, devlet güçleri, özellikle son MGK ve hükümet kararlarından sonra kirli savaşı her alanda yaygınlaştırdıkları, yaşanan ve önümüzdeki sürecin çeşitli zorluklarla, oyun ve provakasyonlarla dolu olacağı genelde ifade edilen bir görüştü. Ülkemizdeki köy ve dağlar, savaş uçak ve helikopterleri başta olmak üzere en gelişmiş soykırım araç ve gereçleriyle bombalanırken, şehirlerde sindirme operasyonlarının birbirlerini izlemesi; özgür basına yönelik tutuklama, toplatma, hapis ve para cezalarına çarptırma gibi uygulamaların büyük artış göstermesi; DEP'in "Barış, hemen şimdi" kampanyası çerçevesinde düzenlemek istediği, başta Adana ve Urfa mitingleri olmak üzere bir dizi etkinliğin yasaklanması; Batman ve Diyarbakır'da demokratik kitle örgütlerinin ortaklaşa düzenledikleri "Barış ve kar-

deşlik" şenliklerinin iptal edilmeleri, hem devletin inkar ve imha politikalarındaki ısrarının hem de bir türlü önünü alamadığı paniğinin kanıtıydı. İşte Batman'daki saldırılar böylesi bir sürecin ürünü olarak gündeme geldiler. Mehmet Sincar'ın katledilmesinden sonra devletin paniği daha da arttı. Cenaze töreni için yapılan hazırlıklar, devletin gerçek yüzünü bir kez daha gösterdi. Devlet, dirisinden korktuğu Kürtlerin ölüsünden de korktuğunu gösterircesine, DEP'in düzenlemek istediği cenaze töreni programına müdahale etti.

Bununla yetinmeyen devlet güçleri, 8 Eylül günü Ankara'da yapılması kararlaştırılan cenaze töreni için Kürdistan'ın ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinden Ankara'ya gitmek isteyen insanları, ya şehir çıkışlarında, ya şehirlerarası yollarda, ya da Ankara girişinde kurulan barikatlarda engellediler. Ankara'ya akan insan selini engellemeye kararlı devlet güçleri, insanların nüfus cüzdanlarına bakarak Kürt insanların Ankara'ya girişini önlemeye çalıştılar. Ankara'da ise parti merkezini ziyaret etmek isteyenler engellendi, hatta ırkçı-soven duyguları körüklenen bir kısım insanlar, DEP merkezine saldırdılar. Mehmet Sincar için Ankara'da düzenlenecek cenaze töreninin engellenmesi operasyonu çerçevesinde, sadece İstanbul'da, 1000'e yakın insanın gözaltına alınması, yüzlerce insanın karakolların önüne götürülen otobüslerde bekletilmesi; ve en son olarak 9 Eylül günü Mehmet Sincar'ın cenazesinin devlet güçleri tarafından Kızıltepe'ye götürülerek gömülmesi devletin paniğinin açık birer kanıtlarıdır.

Barışa savaş çıkmazı

Son gelişmeler gösteriyor ki, Kürdistan'da savaş hukukunu her yönüyle ayaklar altına alan devlet güçleri, artık şehirlerdeki en dar kapsamlı demokratik eylemliliklere bile tahammül edemiyorlar. "Benim

yöntemimle artık ot bile yeşermez", "Taş üstünde taş bırakmayın", "5 bin insanın öldürülmesi çok değil", "Teröre karşı devletin yanında olmayan herkes hedefimizdir" sözlerinde ifadesini bulan anlayış, daha iki yıl önce Diyarbakır'da "Kürt realitesi"ni tanıdıklarını açıklayan Demirel tarafından bir kez daha dile getirildi. Demirel, 1 Eylül günü mecliste yaptığı açış konuşmasında, ulusal demokratik muhalefeti, sempatican ve destekçileriyle birlikte "katil" ilan etti. Batman saldırısının bu hedef göstermenin hemen sonrasına rastlaması tesadüf olmasa gerekir.

Artık kirli savaş sınır tanımıyor ve TC de bunu sürdürmede ısrarlı. Ulusal demokratik muhalefet bir yandan, devletin topyekûn savaşını etkisizleştirecek her önlemi alırken öte yandan da başta Birleşmiş Milletler, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı olmak üzere, Avrupa Topluluğu, Bağımsız Devletler Topluluğu, İslam Konferansı Örgütü, Arap Birliği, Afrika Birliği gibi devletlerarası kurum ve kuruluşlarla, değişik amaçları olan diğer uluslararası demokratik kurum ve kuruluşlarla, gerektiğinde tek tek devletlerle, Kürtlerin ulusal ve insani haklarının tanınıp korunması, hatta yaşama hakkının güvence altına alınması için çok yönlü ilişkiler geliştirmelidir. Bu yöndeki bazı girişim ve çabalar olumludur, fakat yeterli değildir. En geniş ve etkili kesimlerin biraraya gelmesiyle sürdürülecek çalışmaların sonucu olarak Kürt ve Kürdistan sorununun değişik boyutlarıyla uluslararası platformlarda yerel olarak kimi adımlara konu olmasının, Kürt ulusal demokratik güçlerinin ülke zeminindeki topyekûn direnişleriyle paralellik göstermesi, saldırıların geri püskürtülmesinin olanaklarını artıracak, başarıların yolunu açacaktır. Kürt milletvekillerine sıkılan kurşunların öğrettiği bir ders de bu olmalıdır.

halinin sürmesini protesto ediyoruz; tüm demokratik kurum, kuruluş ve kişileri aktif tutum almaya çağırıyoruz.

* * *

Gazetemizin imtiyaz sahipliği ÇARÇIRA Basın-Yayın Ltd.Şti.'ne devredildi. Gazetemiz Yazışmaları Müdürü Abdullah Kıran, bundan böyle ÇARÇIRA adına gazetemizin sahipliğini de üstlenecek. Gazetemize gönderilecek abone, satış paraları ve bağışlar, Abdullah Kıran Yapı Kredi Ban. Aksaray şb. 0076497-7 Nolu hesaba yatırılın.

* * *

Belli bir süre önce aldığımız kararlar doğrultusunda bu sayımızda iki yeni köşe açıyoruz. "SİTERKA GEŞ" köşesinde gazetemiz yazarlarından Felat Dilgeç sürekli yazacak, "PLATFORM" köşesi ise serbest kürsü niteliğinde olacak. Bu sayıda "PLATFORM" köşesinde S. Bengin'in yazısını yayınlıyoruz ve bu köşe için Kürtçe-Türkçe yazıları bekliyoruz. Belli bazı insanların dönüşümlü olarak yazacakları bir-iki yeni köşeyi daha önümüzdeki sayılarda açmayı düşünüyoruz. Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle...

MEDYA

Merhaba,

Kürt halkı, 1 Eylül Dünya Barış Günü'nü yine kan ve gözyaşı ile karşıladı. Batman ve Diyarbakır'daki "Barış ve kardeşlik" şenliklerine izin vermeyen devlet güçlerinin bu keyfi uygulamalarına 4 Eylül'de Batman'da DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar ve DEP Batman İl Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir'in katledilmeleri eklenince devletin kirli savaşı tırmandırmada kararlı olduğunu gösterdi. Mehmet Sincar ve Metin Özdemir şahsında tüm şehitleri bir kez daha anıyor, sorumluları şiddetle protesto ediyoruz.

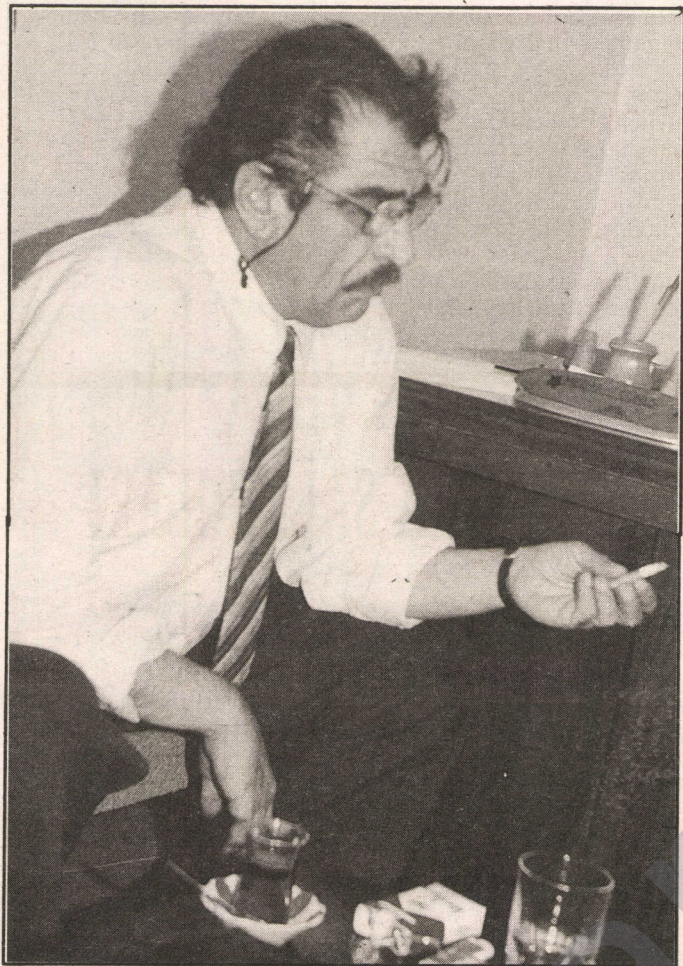
* * *

15 Temmuz'dan beri tutuklu bulunan Mahmut Metin arkadaşımız, 7 Eylül'de yapılan duruşmada da serbest bırakılmadı ve duruşma 19 Ekim'e ertelendi. Savcı, M. Metin'in yazılı savunması için suç duyurusu isteminde bulundu ise de heyet bu istemi reddetti. Savcılığın istemi, 12 Eylül uygulamalarının mahkemelerde tekrar gündeme geldiğini gösteriyor. Bu anlayışı ve M. Metin arkadaşımızın tutukluluk

Wezîrê Kulturî yê Kurdistana Başur Şêrko Bêkes:

"Pêşî Şair im, Paşê Wezîr"

STENBOL (Medya Güneşi) - Wezîrê Kulturî yê Kurdistana Başur Şêrko Bêkes, li ser rêya xwe ya çûyina Ewropa, di 1 Îlonê de, hat Stenbolê. Wezîr Şêrko, li vê hatina xwe de rojnâme me Medya Güneşi û gellek dezgehên din yê Kurdan ziyaret kir. Şêrko, di Navenda Çanda Mezopotamya (NÇM) de li gel birek rojnâmevan û weşanvanen Kurd, li ser rewşa Kurdistana azad sohbetek kir. Wekî tê zanîn, Şêrko Bêkes ne tenê wezîr e, ew ji wezîrîyê pirtir şairekî bi nav û deng e. Di axaftina xwe de, ji di got, "Pêşî şair im paşê wezîr, wezîrtî li ser milê min wezîfeyekî netewî ye, loma ez dikim."

Wezîr Şêrko, li burûya Medya Güneşi de runiştîye

Şêrko Bêkes, di pêşîya axaftina xwe de li ser girîngiya hilbijartin û damezirandina hukûmata Kurdistanê sekîni û weha got: "Di encamên raperîna gelemperî ya di 1991'an de çêbûyî, me hilbijartinek demokratîk di berçavên gellek temaşegêrên dinê de kir. Bi rastî ew bûyer ji me ra di dîroka Kurdistanê de merhaleyeke pîr giranbûha bû. Ji bo Kurdistaneke azad bi salan, bi hezaran xwina şehîdên me hat rijandin. Ew, cara yekemîn bû ku, me li Kurdistanê hilbijartineke demokratîk, bi serfirazî çêkir." Wezîr Şêrko, qala girîngiya destxistina azadî û demokrasiyê kir û weha got: "Qezence me ya yekemîn demokrasî ye û a duwemîn jî azadî ye. Qezenc kirina van herdu tiştên pîr girîng e; ne tenê berjewendiyên Kurdistana Başur tê de heye, ew qezenc ya seranserî Kurdistanê û gelê Kurd e û dî qezencên stratejîk in. Hilweşandina wê jî, wê ne tenê ji me ra, wê ji tevayîya gelê Kurd re zirarê bide. Di derbasbûna me de du serpehatiyên me yê tahl hene. Ya yekemîn, di 1919'an de li Silêmaniyê damezirandina hukûmata Şêx Mahmûd e û ya duwemîn jî, di 1946'an de avakirina hukûmata Qazî Mihemed e. Pêwîste ku em ji van serpehatiyên xwe tecrûbe bisitînin û li Dewleta Federe a Kurdistanê xwedî derkevînin û bidin jiyandan."

Rêzdar Şêrko, li ser asteng û zehmetiyên Dewleta Federe a Kurdistana Başur sekîni û behsa zengîniya sererd û binerdê Kurdis-

tanê kir û got: "heke em bikaribin serkaniyên xwe yê devlemend bidin xebitan-din; wê neft û serkaniyên din tîra tevayîya herêmê bike."

Li gor agahdariyên Şêrko Bêkes, 1350 kes di bin bandora kargerîya Wezareta Kulturî de dixebite. Rêzdar Şêrko, di derheqê çapemeniyê de jî weha got: "Du rojnâme yê me yê rojane hene. Yek ji alî YNK'ê, ya din jî ji alî PDK'ê tê weşandin. Çend rojnâme û kovarên hefteyî jî derdikevin. Hima her rêxistinek weşanek derdixîne. Rojnâme ya "Herêm" heftê du caran derdikeve. Bi navê "Karwan" kovarek me ya mehane jî heye. Ji du meha carekê jî bo biçûkan em rojnâmeyek din diweşînin. Her roj seetek di berramîyên TV de mafê me yê weşanê heye. Yekîtiya Nivîskarên Kurd, Yekîtiya Hunermendên Kurd û wekî wan çend dezgehên din jî di bin dagerîya Wezareta Çandî de dixebitin. Lê mixabin ji bê peretî, em nikarin wek em dixwazin, bi dilê xwe xebateke xweş bikin. Em ji qaçaxciyan kaxiz dikirin. Em rojnâmeyek derdixin, yek li ser me tê 7-8 dînar; lê em difiroşin bi 3 dînan. Gellek nivîskarên me hene, pirtuka dinivîsîn, lê ji bêimkanî nikarin çap bikin."

Şêrko Bêkes, qala berfirehiya demokrasî û azadiya fêr û fikra li Kurdistana azad kir. Şêrko, pêdivîtiya zanyariyê da pêş û weha peyivî: "Kî çi difikire, di nivîsandin û weşandina fikrên xwe de azad e. Heta rojnâme yê Saddam

jî li her deverê Kurdistanê serbest tene firotin û xwendin. Ji komunîstan, heta Misilman û lîberalan hemû fikrên cûr bi cûr li Kurdistanê lazime azad bin. Pêwîste ku em, demokrasiyê ji xwe re bikin hînbûnek ji bo jiyana xwe ya rojane. Pêdivîtiya me li vê çendê heye. Ji bona helkirina problemên di nav xwe de, pêwîste ku em demokrasiyê û xoşdîtîniyê ji xwe re bikine bingehek esasî û berde-wamî. Ango em, destbavêjin çekan û bera hev bidin, wê zirarên pîr mezin ji me ra çêbin. Lazime Kurd li dinê de, di warê zanyarî-zanistî û xweş mirovahiyê de jî bîr naskirin. Divê em berhemên dinê yê çandî û zanyariyê wergerînin zimanê Kurdî. Berhemên xwe yê çandî, edebî jî divê em, li dinê bidin naskirin ku, da em û gelên dinê bi hev re bi cebirin." Rêzdar Şêrko, li ser pîrsa yekîtiya zimanê Kurdî de jî weha got: "Em bixwazin an nexwazin, ji derwayî îrada me zimanê me bûye çar lehçe. Ji bil pîr lehçebûnê, em sê elfabe dixebitînin: Erebi, Latîni û Kîrlî. Sebebê vê yekê jî perçekirin û dagirkirina Kurdistanê ye. Bî ferman û biryaran em nikarin vê problemê çareser bikin. Ev problemên wusa, di nav pêvajoyeke dirêj de, çaxê ket nav jiyana mala xelkê de, ewê wê demê were helkirin."

PANORAMA

Osman AY TAR

Bertîl, bêqanûnî û civateke paqij

Di van demên dawiyê de di pey hin bûyeran de munaqaşeyên li ser bertîl, bêqanûnî (bêretî) û civateke paqij geş bûn. ILKSAN (Rixistîneke ji bo alîkariya mamosteyan), ISKI (Îdareya Qanalfizasyon û Avê yo Stenbolê) û nuha jî pere xwarina Waliyê Stenbolê, Hayri Kozakçioğlu. Wekî tê zanîn, bi rojan di çapemanî û weşanî ya Tirkî de, berpirsiyariya bêqanûniyên ku di ILKSAN'ê de çêbûne, hat munaqaşekirin. Him di dema hukûmata ANAP'ê de him jî di dema hukûmata DYP-SHP'ê de bi riyên bêqanûnî gellek pere hatiye xwarin.

Hîn agirê vê bûyerê venemirî bû, bûyera ISKI'yê deşîfre bû. Serokê ISKI'yê Ergun Goknel di pey tehqîqatan de hat girtin û nuha di hepsa Bayrampaşayê de ye. Li gor agahdariyan, Goknel, ji bo nefeqe 9 milyar TL da ye Nurdan Erbugê. N. Erbug ji bo hin tiştên şexsî ji E. Goknel acis bûye û di pey re agahdarî da ye rojnâme û kovaran. Mirovêkî wek Goknel ku 40 milyon TL meeş disitîne, ji bo nefeqê wê çawa bikaribe 9 milyar TL bide jina xwe ya berê? Ev bûyer jî di bin tehqîqatê de ye û wusa xwanê ye ku gellek şîrkên wê yê bisûc hene. Ya dawî jî bûyera pere xwarina Waliyê Herêmî yê berê, Waliyê Stenbolê yê nû, Hayri Kozakçioğlu ye. Li gor tiştên ku heta nuha derketine meydanê, Kozakçioğlu wexta ku hatiye Stenbolê 2 milyar TL, ku Neteweyên Yekbûyî (NY) ji bo Kurdên ku ji Kurdistana Başur hatibûn Tirkîyê wekî alîkarî da ye, bi xwe re aniye. Di pey de ev tiştê bêqanûnî hatiye kifşkirin. Waliyê Herêmî Unal Erkan bi Kozakçioğlu re têkilî daniye û Kozakçioğlu, ev pere ji butça Walîtiya Stenbolê bi teksîtan daye Walîtiya Herêmî. Wezîrê Karûbarê Hundirîn jî tê de hemû karrêberên wê demê (sala 1991) dibênin ku: "Haya me ji vê perebirinê tune ye." Di hin rojnâmeyan de hat nivîsandin ku li ser navê Kozakçioğlu di hesabên banqê de nêzî 7 milyar TL heye. Kozakçioğlu hemû îdiayan red dîke û dibê: "Ji Walîtiya Herêmî pere anîn bêqanûnî nîne, haya hin karrêberên dewletê jî vê bûyerê heye û min ev pere ji bo xizmetên Walîtiya Stenbolê xerc kirine. Armanca xwediyên van îdiayan cihê ye. Hin dixwazin min û Serokkomar ji îtibarê bixin..."

Wexta ku mirov van bûyerên bertîl û bêqanûniyê bi awayekî giştî be jî, bîne ber çavan, wê baş xwanê bike ku, xelesa bertîl û bêqanûniyê gellek fireh e. Wekî misal; bûyera ILKSAN'ê ji wezîran bigre digîhîje serokkomarê TC'ê Demirel, yê ISKI'yê digîhîje hin wezîr û siyasetmedaran. Yê Kozakçioğlu, li gor tiştên ku heta nuha derketine holê, ji alî peran

negîhîje hin karrêberên dewletê jî, ji alî hin hesabên din digîhîje hinek kes û saziyan di çerxa dewletê de xwedî selahiyetê ne.

Hin rojnâme, kovar, radyo û televîzyonên şexsî jî ne ji bo parastvaniya civateke paqij, ji bo berjewendiyên (menfeetên) hinan li defa bûyerên ILKSAN, ISKI û Kozakçioğlu dixin. Cih û wexta aşkerekirina van bûyeran baş nîşan dide ku, kampanyayên parastvaniya civateke paqij ji bo hin armancan wek maske tê xebitandin. Divê tewirên rojnâme yê Sabah, Milliyet, Hurriyet; qenalên televîzyonên Interstar, Show tê de, yê hinekan bi vê perspektîfê bê şîrovekirin. Wekî misal Milliyet, di rûpelên xwe da kampanyaya "civateke dewlemendbûyina malbata Cem Uzanan nivîsandin xebatkarên kovara EP'ê ji kar avêtin. Tiştên weha di rojnâme, kovar û qenalên televîzyonên din de jî bûne û dibin.

Pirsa bertîl û bêqanûniyê her tim li Tirkîyê hebû ye. Gotinek ji dema Osmanîyan heye: "Min silav da, ji bo ku bertîl ne bû, negirtin". Ne hewceye mirov dîr here. Salên 70'yan de bûyera xwarziyê Demirel, Yahya Demirel û jî Şirketa Lockheed'ê bertîl girtina Qumandarê Hêzên Hewayê Org. Emin Alpkaya; piştî darbeya 12'ê Îlona 1980, bertîl xwarin û bêqanûniyên generalên cûntayê (taybetî jî Tahsin Şahinkaya), tercihkirina balafirên F-16, pîrsên İsmail Özdağlar, Cavit Çağlar hin bûyerên balkêşin. Bêqanûniyên ku bi rîya teşwîk, baca gumrukê, paşdegirtina bacê û hwd. çêbûn, wekî tê zanîn qet ji rojevê neketin. Di warê bertîl û bêqanûniyê de çî li Tirkîyê de çî li dinê de bûyerên ku heta nuha hatine meydanê nîşan didin ku, ji van qirêjiyan elasbûn û civateke paqij avakirin ne rehet e. Pîrs pîrsa sazûmana civatê ye û ev jî girêdayî kultur û pêşveçûna civakî ye. Di sazûmana sermayedarî de, yanî di kapitalîzmê de bi temamî ji holê rakirina bertîl û bêqanûniyê ne mumkun e. Dewletên ku bi navê sosyalîzmê heta nûha sazûman avakirine jî, nikaribûne bi temamî rê li ber bertîl û bêqanûniyan bigrin. Bertîl û bêqanûnî di hemû dewletên dinê de, hindik an zêde heye û ta ku civateke paqij bê avakirinê wê bibe jî. Çimkî hîn edetên mirovan hene ku bi hezaran sale hikmê xwe ajotîne û di wexteke kurt de jî, ji holê ranabin. Ji bo civateke weha, qanûn û qedexekirin bi serê xwe çare nîne. Ji bo vê yekê jî mirov dikare bibêje ku, avakirina civateke paqij, ku tê de kirinên bertîl û bêqanûnî tunebin, ancax bi sosyalîzma ku bi îrade û zanîna gel hatiye avakirin û civat jî azad û têr e, mumkun e. paqij" dimeşîne, lê eynî karrêberên Milliyetê çend meh berê, ji bo ku pêvajoya

Kürt Hukukçular Birliği Başkanı Prof. İsmet Şerif Vanlı:

"Kürtler kendi adalet sistemini kurmalıdırlar"

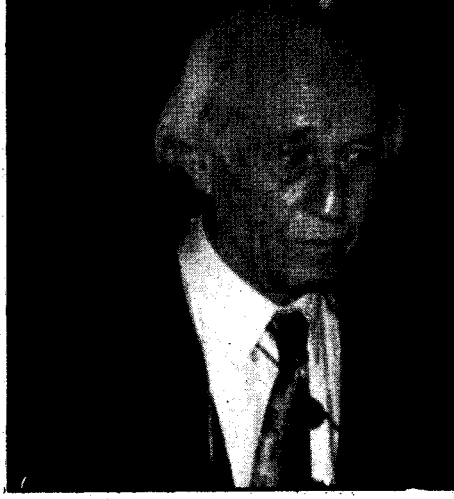
A. DAĞLI

İSTANBUL-Kürt Hukukçular Birliği Başkanı Profesör İsmet Şerif Vanlı, 11 Eylül günü Nişantaşı'ndaki Mim Otel'de "Sevr'den Lozan'a, Lozan'dan günümüze Kürtler" konulu bir konferans verdi. Mezopotamya Kültür Merkezinin organize ettiği konferansta, Vanlı şunları önemle vurguladı: "Türkiye'de, Türk adaleti, Türk kimlikli insanlar içindir. Kürtlüğüne ve ulusal değerlerine sahip çıkan insanlar için zulüm ve baskının dışında hiçbir adalet yoktur. O nedenle Kürtler kendi adalet sistemini, kendileri kurmalıdırlar."

Çok sayıda insanın katıldığı konferansın açış konuşmasını MKM Başkanı İbrahim Gürbüz yaptı. Gürbüz, Lozan Antlaşması'yla Kürdistan'ın dört parçaya bölündüğünü belirtti.

Daha sonra konuşmasına başlayan İsmet Şerif Vanlı, Lozan Antlaşması sonuçlarının, Kürtlerin üzerine bıraktığı olumsuz etkilerinin iyi anlaşılması için, Sevr Antlaşması'nı da iyi bir biçimde irdelenmesinin gerekliliğini vurgulayarak şunları belirtti: "Sevr Antlaşması'nda her ne kadar, Wilson Prensipleri'nden hareketle Arabistan, Ermenistan ve Kürdistan türünden haritalar çizildi ise de, Kürdistan sınırları hep büyük bir belirsizlik içinde kaldı. Kürdistan'a ait bir çok şehir Ermenistan sınırlarına dahil edildi. Bu nedenle Kürtler ile Ermenileri karşı karşıya getirecek bir durum oluştu".

Ancak Sevr'de Kürtlere vaat edilen bütün hakların Lozan'da silindiğini belir-

Prof. İsmet Şerif Vanlı

ten Vanlı, konuşmasında "Türk Kurtuluş Savaşı"nda Kürtlerin de büyük bir rol oynadığını vurguladı. Ancak, Kürtlerin Türk Kemalistleri ve müttefikleri tarafından aldatıldığını savundu. Vanlı, o dönemin Başbakanı olan İsmet İnönü'nün, antlaşma sırasında, Kürtlerin de Türklerle aynı eşit haklara sahip olduklarını belirtmesine rağmen, TC'nin, antlaşmadan sonraki süreçte, Kürtlere yönelik bir inkar ve imha politikasını seçtiğini vurguladı. Türk devletinin 70 yıllık imha ve inkar politikasını çok "aptalca" bir politika olarak değerlendiren Vanlı, yakın tarihteki, Kürt ulusal direniş liderlerinin adlarını (Şeyh Mahmud, Şeyh Said, Kadı Mihemed, İhsan Nuri, Seyid Rıza, Mustafa Barzani ve Dr. Kasemlo) anarak; "katliamlarla Kürt halkını yok edeceğini sananlara cevabım, Irak rejiminin bütün yıkım ve kırılmalarına rağmen kurulan fiili Federe Kürt Devleti'dir" dedi. Türk hükümetlerinin Kürt ulusal hareketlerine karşı hep "ezeceğiz, kökünü kazacağız" mantığıyla hareket ettiklerini ve bütün demokratik yolları kapatmaya çalıştıklarını vurgulayan Vanlı; "O nedenle Kürtlerin silaha sarılıp, silahlı mücadele vermekten başka fazla bir seçenekleri kalmadığı"nı söyledi. Vanlı, "Kürt halkı er veya geç bütün ulusal haklarını elde edecektir" şeklinde konuşmasını sürdürdü.

Prof. Vanlı "Faili meçhul" cinayetlere de değinerek; "katiller bulunmadıkça devletin başında bulunan S. Demirel ve T. Çiller insanların katledilmesinden sorumludur" dedi.

"BARIŞ" I BİLE KUTLATMADILAR

4 Eylül'de İHD İstanbul Şubesinin Harbiye Açık hava tiyatrosunda düzenlediği "Barış Gece-si" coşkun bir kitle tarafından kutlanırken; 27-29 Ağustos "Barış ve kardeşlik için Batman Kültür Sanat Festivali" ve 3-4 Eylül "Diyarbakır Barış Kardeşlik Festivali"de devlet tarafından yasaklandı.

Petrol-İş Batman şubesi ile insan hakları savunuculuğunda sanatçı insiyatifi" ortaklaşa gerçekleştirecekleri festivali Batman Valiliği ve Emniyeti tarafından "Gelecek olan sanatçıların güvenliğini hiç bir koşulda sağlamayacakları" öne sürülerek yasaklandı. Diyarbakır'da 29 demokratik kitle örgütü ve yurtsever dergilerden oluşan "Diyarbakır Demokrasi Platform"unun gerçekleştirecekleri festival; Diyarbakır Vali yardımcısı Atilla Selami Alp tarafından yapılan açıklamada; "tertip komitesinin müracatı bu bahse konu festivale katılacak konuşmacı ve sanatçıların arşiv araştırmasında bölücü ve bölgeci faaliyetlerde buldukları" gerekçesiyle yasaklandı. Diyarbakır Demokrasi Platformu'nun yaptığı basın açıklamasında, festivalin yasaklanmasında, barış düşmanı çevrelerin ve Diyarbakır Söz gazetesinin ciddi bir rol oynadığı belirtilerek; "Bu çevrelerin bölgemizde devam eden bu kirli savaşın ortaya çıkardığı sonuçların suç ortağı durumundadırlar" denildi.

İHD İstanbul şubesinin organize ettiği ve Nur Sürer'in sunduğu "Barış Gece-si" ne türkülerle Kızılırmak, Ferhat Tunç, Edip Akbayram, Koma Mezra Botan, Koma Dengê, Azadi, Bilgesu Erenus katılırken Akın Birdal, Ercan Kanar, Ertuğrul Kürkçü birer konuşma yaptılar. 7 bin dolayında kitlenin coşkun bir şekilde katıldığı gece de "Kürdistan Faşizme mezar olacak", "Birleşik Bağımsız Demokratik Kürdistan", "Yaşamın halkların kardeşliği, "insanlık onuru işkenceyi yenecek" sloganları atıldı.

DİYARBAKIR'DA KONTRA SALDIRILARI

Ali Kaya ağır yaralı.

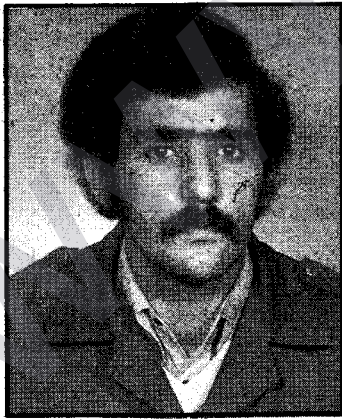
Diyarbakır'da Bağlar-Fakülte minibüs hatında çalışan ve çevresinde yurtsever olarak bilinen Ali Kaya adlı bir şoför 31.8.1993 günü saat 20.30 sıralarında Bağlar Sağlık Ocağı civarında kontrgerilla saldırısına uğradı.

Görgü tanıklarının ifadelerine göre olay şöyle gelişti: Saldırganlardan birikendisine yolcu süsü vererek, el kaldırıp dolmuşu durdurmaya çalışır. Fakat şoför olay mahallinde durumu şüpheli görülen ikinci bir şahsı farketmediği için gaza basıp uzaklaşmak ister ve bu sırada ikinci şahıs tarafından yayılım ateşine tutulur. Saldırganın beş el ateş ettiği, kurşunlardan birinin Ali Kaya'nın karnına isabet ettiği ve ağır yaralı olarak Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesinde yoğun bakıma alındığı bildirilmektedir. Yine olayın yakın görgü tanıklarının verdiği bilgilere göre saldırıların 35-40 yaşlarında oldukları ve olay yerinden yaya olarak uzaklaştıkları anlaşılmaktadır.

Vedat Dayanan yaşamını yitirdi;

Diyarbakır'da son 1 ayda 15'e yakın insan katledirken, VEDAT DAYANAN isimli yurtsever de 4 Eylül tarihinde uğradığı kontra saldırısı sonucu yaşamını yitirdi. Bağlar Fatih Mahallesi ikametgahlı Vedat, sabah kendi kasap dükkanına gitmek için evinin önündeki otosuna binerken, arkasından kafasına sıkılan tek turşunla yaşamını yitirdi. Saldırganın 18-19 yaşlarında olduğu ve saldırı sonrası Fatih sokaklarına kaçarak izini kaybettirdiği bildirildi.

Vedat DAYANAN 32 yaşlarında Mazıdağ'ın Gola Gülê (Arasu) köyü nüfusuna kayıtlı, 6 çocuk babasıydı. Çevresinde yurtsever olarak tanınan Vedat, olay sonrası görüştiğimiz ailesi; Vedat'ın hiçkimseye şahsi bir alıp veremediği olmadığını söyleyerek, " olayı işleyenler kontrgerilladır. Bir mum gibi gün geçtikçe eridikleri için kudurmuş kontr gerilla bizi yok edemeyecektir" dediler.

MÜNİR ANIK
(1952-15. 9. 1978)

Diyarbakır MTA Bölge Müdürlüğünde Jeoloji Mühendisi olarak çalışırken Bingöl Aynık'te işbirlikçi faşistlerce katledildi. Anısı mücadelemizde yaşayacak.

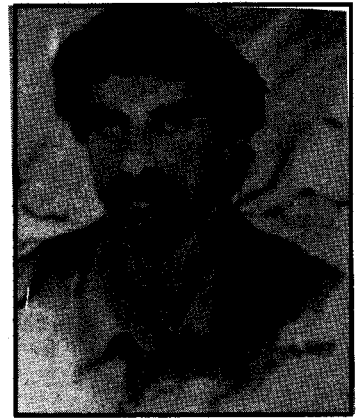
DEVİRİMCİ ULUSAL GENÇLİK

Vurdular, kalleşçe vurdular
Ne savaş kuralları
Ne insanlık onuru
Kara tarihlerinin
İğrenç bir zaferini daha
Gövdemize kazıdılar
Gayrı bu kazıyla büyüyecek
gövdelerimiz

DEP Mardin Milletvekili
MEHMET SİNCAR
ve Batman DEP Yönetim Kurulu

Üyesi
METİN ÖZDEMİR
Faili belli odaklar tarafından
katledildiler.
Anıları mücadelemizde yaşayacak

Siirt DEVİRİMCİ
ULUSAL GENÇLİK

M. Nuri Madak (AZAD)

Bi wê berbanga sibê re
Wê riya pîroz me vekir hevalo
Sînor mebûn asteng
Ji evîna me re delalo
Bîranîna wî di tekoşîna me de dijî

Xebatkarên Medya Güneşi

MAHMUTMETİN:

"TÜRKİYE KARANLIK BİR GELECEĞE SÜRÜKLENİYOR."

15 Temmuz gününden bu yana cezaevinde bulunan gazetemiz Yazışları Müdürlerinden Mahmut Metin'in ilk duruşması 7 Eylül 1993 günü 2 no'lu DGM' de yapıldı. Gazetemiz Sahibi Cemal Özçelik'in de tutuksuz yargılandığı davanın ilk duruşmasında Mahmut Metin yaptığı yazılı savunmadan sonra, iddia makamının suçlamalarını yanıtladı. Kürt ve Kürdistan sorununa ilişkin kimi güncel gelişmeleri değerlendirdi. M. Metin'in savunmasını okuyucularımıza sunuyoruz.

Medya Güneşi gazetesinin sorumluluğum altında yayınlanan 32. sayısındaki bazı yazılarda bölücülük propagandası yapıldığı savıyla, ifade vermek üzere geldiğim DGM' de, 15 Temmuz 1993 tarihinde tutuklandım. Gazetemizin Sahibi Cemal Özçelik ve Genel yayın Yönetmeni Osman Aytar da, daha önce aynı gerekçelerle tutuklanmış ve bir süre cezaevinde tutulduktan sonra serbest bırakılmışlardı. Son yıllarda basın davalarında DGM' lerin pek başvurmadığı ve ilk kez gazetemize yönelen sorgu aşamasında tutuklama uygulaması, Genelkurmay' ın basın brifinginden sonra adeta bir kampanyaya dönüştürüldü ve bir hafta içinde dört devrimci yayın organının yazışları müdürleri tutuklandı; bu yayın organları hakkında kapatma talepli davalar açıldı.

Genelkurmayın bir işaretinin siyasi partiler, hükümet, parlamento, basın gibi kurum ve kuruluşların yanında, mahkemeleri de harekete geçirmeye yettiği, bir kez daha ve maalesef ibret verici bir tarzda gözler önüne serildi. Devrimci, yurtsever basına yönelik tutuklama kampanyasının sürdüğü günlerde, Özgür Gündem muhabiri Ferhat Tepe, devletin illegal güçleri tarafından kaçırılarak katledildi. Daha sonra aynı gazetenin istihbarat muhabiri Aysel Malkaç; yine aynı güçler tarafından kaçırıldı ve muhtemelen Ferhat Tepe ve daha önce katledilen Özgür basının onurlu militanları gibi işkenceyle öldürüldü.

Devletin Güvenlik Mahkemeleri bizleri tutuklayarak, yayınlarımızı toplatarak, kapatma davaları açarak, hapis ve para cezaları yağdırarak susturmaya çalışırken; devletin güvenlik güçleri, çalışanlarımızı kaçırarak, işkence ederek ve öldürerek aynı sonuca ulaşmaya çalışıyor.

Devrimci, yurtsever ve sosyalist basına yönelen bu saldırıların nedenini, devletin Kürt halkına reva gördüğü zulüm, işkence ve katliamın nedenleriyle bir ve aynı görüyorum. Orta Asya barbarlığının tartışılmaz mirasçısı Türk devletinin, mazlum bir halkı, Moğol hunharlığıyla topluca "kıрма"ya yöneldiği tarihsel bir tekrarrün yaşandığı koşullarda, Kürt halkının trajedisine ve aynı zamanda da görkemli direnişine tanıklık eden, tanıklığını ülke ve dünya demokratik kamuoyu ile paylaşmaya çalışan yurtsever Kürt gazeteciliğinin de ateş çemberine alınarak susturulmaya çalışılmasını, topyekün savaşın tek merkezden yönetilen ortak eylemliliği olarak yorumluyorum.

Gerçekliği yansıttığım düşündüğüm bu belirlemelerden sonra, savcılık iddianamesini, düşünce ve basın özgürlüğü başta olmak üzere, temel insan hak ve özgürlüklerinin Türk hukuk sistemi, yasal mevzuat ve uygulamadaki yerini sorgulayan ve bunları doktriner hukukun bu konulardaki yaklaşımı ile karşılaştıran teknik bir çerçeve içinde yanıtlamayı gereksiz gördüğümü belirtmek istiyorum.

Çünkü, burjuva hukukunun bile, bireyin en doğal hakkı olarak yücelttiği düşünme özgürlüğünün devlet tarafından faşistçe gaspedilmesi; resmi

Devletin Güvenlik Mahkemeleri bizleri tutuklayarak, yayınlarımızı toplatarak, kapatma davaları açarak, hapis ve para cezaları yağdırarak susturmaya çalışırken; devletin güvenlik güçleri, çalışanlarımızı kaçırarak, işkence ederek ve öldürerek aynı sonuca ulaşmaya çalışıyor.

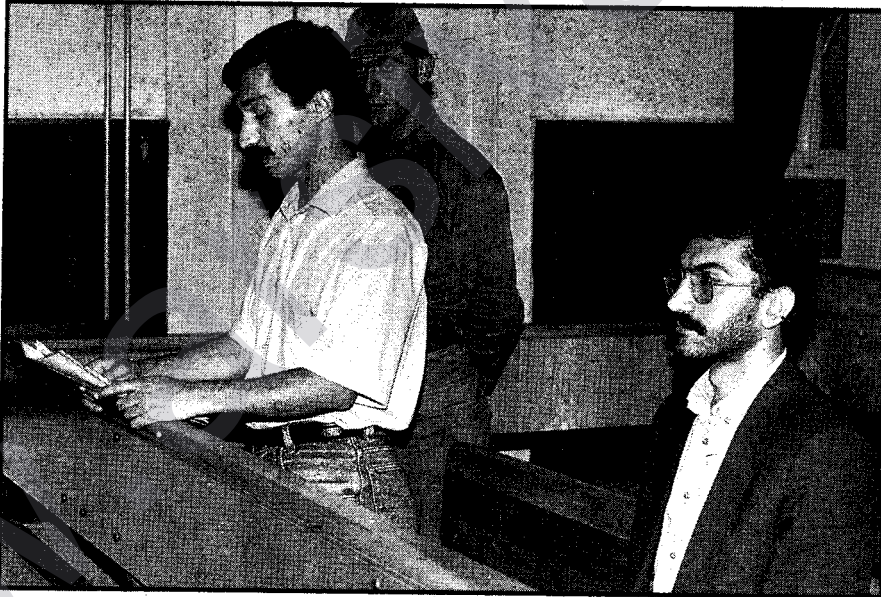
düşünüşe iltifat etmeyip resmi yalanların ipliğini pazara çıkararak, bu yüzden de yıllarca mahkemelerde ve zindanlarda sürdürülen bilim adamı, gazeteci ve yazarlar tarafından, sözü edilen çerçeve içinde titizlikle irdelenerek, sizlerin huzurunda onlarca kez yargılandı ve mahkum edildi.

Çünkü, rejim karşıtı düşünce ve eylemler söz konusu olduğunda, yargılama süreçlerinin ne denli politikleştirildiği ve giderek yasallık sınırını aşan keyfiliklere sahne olduğunu, somut dayanaklarıyla birlikte gösteren yüzlerce hatta, binlerce anlatıma tanık oldu mahkeme salonları.

Yine en çok yargılama konusu yapılan Kürt ve Kürdistan gerçekliğinin siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel ve psikolojik yönleri, bilimsel veriler ve tarihi gerçekler ışığında değerlendirilerek, bu konudaki resmi kabullerin bağnaz, ilkel ve ırkçı karakteri sayısız defalar ortaya kondu. Samik sandalyeleri, konuyla ilgili bilimsel konferansların verildiği

dönemlerde Kürt'ün kökünü kazıyacak bazı programların varlığından söz etmektedirler. Örneğin üst düzey bir subay, Hürriyet gazetesinde yayınlanan açıklamasında, halen gerillalara karşı kullanılmakta olan kitle imha silahlarının, dış ve iç kamuoyunda oluşabilecek tepkilere aldırmadan daha yaygın bir şekilde kullanılmasını önermekte; bir vali de, Halepçe katliamına atıfta bulunarak, 5 bin Kürt'ün öldürülmesinin fazla büyük bir sorun yaratmayacağını ileri sürmektedir. Daha üst kademelerde de, sorunu kökünden kazıyacak tedbirler alındığını ve bunların aşama, aşama uygulanacağını ifade eden açıklamalar yapılmaktadır.

Henüz bu açıklamaların mürekkebi kurumadan, uzunca bir süredir hızını kaybetmiş olan "faili devlet" cinayetleri, bir günde 7 yurtseverin katledilmesi boyutlarında patlama yaparak süratle gelişti ve son olarak Batman' da, ara-

Mahmut Metin ve Gazetemizin Sahibi Cemal Özçelik DGM' de (Foto: Fuat Bulut)

üniversite kürsülerine dönüştürüldü. Bu gelişmeleri yakından izleyen ve bilen bir kişi olarak, bu yönlü tekrarlardan ziyade, Kürdistan sorununa akıl gözüyle bakılmasının, Kürt'e dayatılan savaşta hukukun ve sağduyunun askıya alınmasının olası sonuçları konusunda, uyarıcı olabileceğini sandığım bir yaklaşımı dikkatlere sunmanın daha anlamlı olacağını düşünüyorum.

Bilindiği gibi, devletin, geçmiş bir yana bırakılsa bile, son 10 yıldır Kürdistan'da yürüttüğü savaş, Kürt toplumunun bağrında derin yaralar açmış ve telafisi çok zor olan tahribatlar yaratmıştır. Kürt toplumu, 7'den 70'e savaşın bütün dehşetini ve acısını iliklerine kadar yaşamak durumunda bırakılmıştır. Tüm bunların yanı sıra, bir takım yetkililer, son

larında Kürt milletvekillerinin de bulunduğu bir grup yurtsever politikacıya uzanıp biri milletvekili 2 yurtseverin daha canını aldı.

Asker-sivil bürokrasi ve tekelci burjuvazinin en tutucu ve saldırgan kesimlerinin çıkarlarını yansıtan ve Türkiyeli emekçiler için de daha fazla kan, daha fazla yoksulluk ve gözyaşı anlamına gelen böylesi bir politik tercih, aynı zamanda, bu tercihin sahiplerini ve destekçilerini de içine alan bir büyük yangın yerine dönüştürecektir Türkiye'yi. Kürt halkının insani-ulusal talepleri ve barış özlemiyle dayanışma içinde olan hümaniter ve özgürlükçü insiyatiflerin etkinliklerine bile tahammül edemeyen devletin; basını, siyasetçileri ve diğer kurumlarıyla Kürt

ulusal muhalefeti karşısındaki dizgin-siz ceberrutluğu, bugünden ortaya çıkan sonuçlardan da anlaşılacağı gibi, Türkiye'yi de karanlık bir geleceğe doğru sürüklemektedir. Bunlar sadece bizlerin özel yargıları değildir. Örneğin ABD' nin eski Ankara Büyükelçisi Morton Abromowitz ile eski MİT'çi ve akedemisyen Mahir Kaynak da (kaygıları farklı olmakla birlikte), benzer düşünceleri dile getirmektedirler.

Kürt "realitesi"nden söz ediliyorsa, görülmesi ve anlaşılması gereken yönlerinden biri de şudur ki; Kürdistanlıların toplumsal ve siyasal örgütlülükleri, kendilerini geleceksizleştirmeyi kafalarına koyarlara, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, her türlü kayıp ve yıkıma rağmen, gerekli yanıtları her alanda verebilecek düzeydedir. Bu olgu, Mahir Kaynak tarafından, Kürt ulusal hareketinin cepheleşmeyle kazandığı avantaj ve olanaklar vurgulandıktan sonra şöyle ifade edilmektedir: "Ya Kürt problemini barışçı yollarla çözeceğiz ya da çözemeyeceğiz ve bütün Kürt örgütleriyle savaşmak zorunda kalacağız. Bu savaşın Türkiye açısından başarılması son derece zordur". (Aktüel, 1 Eylül 1993, sf.27). Eski MİT kurmayı, yeni politikacı Mahir Kaynak söylüyor bunları.

Kısaca ifade etmek gerekirse, Kürdistan sorununun 20'li, 30'lu yılların yöntemleriyle çözülemeyeceği ortadadır. Adil ve kalıcı bir barışın sağlanması; daha büyük kayıplar ve felaketlerle karşılaşmadan, telafisi mümkün olmayan bedeller ödenmeden, halklarımızı mutlu kılacak demokratik bir çözüme yol açılması ve bu temelde Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının kayıtsız şartsız kabul edilmesi, ihmale gelmez bir aciliyet ve önemdedir.

Kürt devrimci- yurtsever basını, bu olguları görüyor olarak, bugüne kadar seslendirmeye çalıştığı ve kendisinin varlık nedeni olan gerçekliğe bundan sonra da her koşulda ve sınırsız sarılarak yoluna devam edecektir. Ama yukarıda aktarmaya çalıştığım kaçınılmaz sonuçlardan sorumlu olacaklar, bu olguları da dikkate alarak yollarını değiştirmek zorundadırlar. Toplumsal değişim yasalarının bilgisine sahip olanlar, böyle bir değişimin zorunluluğunu kavramanın yanında, kendisini yaratmış bulunan değişim ihtiyacına yanıt verilmediğinde ve verilmeyenin, köhnemiş yapı ve kurumları parçalayarak kendisini varedilme yeteneğine sahip olduğunu da bilirler. Bu bilgiden yoksun olanların yazgısı ise, en büyük öğretici olan tarihte kayıtlıdır. Tarihi değiştirmeden bu yazgı değiştirilemez. Tarihi değiştirmek gibi beyhude bir çaba içine girilmeyeceğini ümmak istiyorum.

Şu aşamada söyleyeceklerim bunlardan ibarettir. Değerlendirmenize sunuyorum ve belirttiğim olgular dikkate alınarak tahliyeme karar verilmesini istiyorum.

Mahmut Metin

Kürdistan Demokrat Partisi

11. KONGRESİ TOPLANDI

16 Ağustos 1993 günü saat 10'da, Hewlêr'in Sêtagan semtindeki Holi Zerd (Sarı salon)'de KDP'nin, YEKGIRTIN (Kürdistan Birlik Partisi), Yekîtîya Demokrat a Kurdistan (Kürdistan Demokrat Birliği) örgütü ve Feyli İslami Hareketiyle birlik kongresi de olan 11. kongresi toplandı.

Bilindiği gibi, 27 Temmuz'da KDP ve YEKGIRTIN birleştiklerini bir bildiriyle kamuoyuna açıklamışlardı.

Kongre 25 Ağustos'ta sona erdi: Genel Başkanlığa Mesut Barzani ve yardımcılığına da Ali Abdullah oy birliğiyle seçildi.

Kongrenin açılışına çok sayıda yerli ve yabancı basın mensubu, yine çok sayıda yerli ve yabancı siyaset adamı, tanınmış Kürt ve yabancı bilim adamları (Prof. Dr. Lazarev, Prof. Dr. Hasretyan, Dr. Şakirê Xudo Mihoyî, Dr. Bavê Nazê, İsmet Şerif Vanlı, İbrahim Ahmed) katıldı.

İlk iki gün kongreye katılan siyasi parti ve örgüt temsilcileriyle diğer ulusal ve uluslararası kuruluşların temsilcileriyle tanınmış simaların mesajlarını bizzat okumaları ve kongreye gönderilen diğer mesajların okunmasından sonra ünlü sanatçı Nasır Rezazî'nin yanısıra bir çok sanatçının katıldığı bir şenlikle geçti. Üçüncü gün oturumlarına basına kapalı olarak devam edildi. Oturum sonrası basın toplantısı yapan Barzani Kongre ve Güney Kürdistan'daki son gelişmeler hakkında şunları söyledi;

"Hepiniz hoş geldiniz. İlk partimizin özgür ve demokratik Kürdistan'da gerçekleştirdiği ilk kongresinden duyduğum memnuniyeti dile getirmek istiyorum. Kongremiz aynı zamanda Bağdat rejimine ve özgürlük yürüyüşümüze engel olmak isteyenlere hadlerini bildirmek açısından da önemlidir. Bu büyük ulusal gösteri aynı zamanda çok önemli bir olaydır. Bizzat gördüğümüz gibi dünyanın dört bir yanından Kürtler gelip kongremize katıldılar. Bunlar arasında Türkiye, İran, Suriye, Lübnan, eski Sovyetlerden Kürtler ve aynı şekilde Amerika'dan, Avrupa'dan ve Avustralya'dan Kürt örgütleri de vardı. Bu da partimizin politikalarına verdikleri önemin bir göstergesidir.

"Öte yandan, Türk partilerinin de bu kongreye katılmalarını memnuniyetle karşıladığımı belirtmek istiyorum. Bu partiler, Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Anavatan Partisi, Büyük Değişim Partisi ve Demokrasi Partisi'ydî. Aynı zamanda ABD Kongresi temsilcisi ile Kongre dış ilişkiler komitesi temsilcisinin Kongremize katılmaları ABD kongresinin Kürt sorununa verdiği önem açısından sevindiricidir. Aynı zamanda dünya çapında çok sayıda mesaj ve kutlama telgrafi aldık, bu da memnuniyet verici bir olaydır.

Bu kongrenin en önemli özelliği, PDK ile YEKGIRTIN, YDK ve FİH'ni yeniden birleşmesidir. Şüphesiz bu birlik tabanımızı daha da güçlendirecek ve halkımıza çok büyük yararlar sağlayacaktır. Kongremizin bir başka önemli özelliğinde, PDK ile YNK arasındaki işbirliği sürecini ve benimle Mam Celal (Celal Talabani) arasındaki özel dostluğun sürdürülmesini teyid etmesidir. Bu da aramızdaki yakınlaşmanın taktik olmadığını, aksine stratejik olduğunun göstergesidir. Bu da ulusumuza daha fazla hizmet etmemiz açısından çok önemlidir.

Bizleri sevindiren bir diğer olay da, değişik yerlerden gelip kongremize katılan tüm Kürtlerin, Kürdistan'daki demokrasi deneyimimizi desteklediklerini, Kürdistan Bölge Hükümeti'yle dayanışma içinde olduklarını ve bu kazanımın tüm Kürtler açısından önemli olduğunu ve korunması

"Bizleri sevindiren bir diğer olay da, değişik yerlerden gelip kongremize katılan tüm Kürtlerin, Kürdistan'daki demokrasi deneyimimizi desteklediklerini, Kürdistan Bölge Hükümeti'yle dayanışma içinde olduklarını ve bu kazanımın tüm Kürtler açısından önemli olduğunu ve korunması gerektiğini hep bir ağızdan dile getirmeleri idi."

gerektiğini hep bir ağızdan dile getirmeleri idi. Kongremiz ayrıca INC (Irak Ulusal Kongresi)'ni, Bağdat'ın demokratik alternatifi olarak gördüğünü, politikalarını doğru ve gerçekçi olduğunu ve Irak'ın birliğinin ancak INC'yle mümkün olduğunu bir kez daha vurguladı.

Daha sonra muhabirlerin sorularını yanıtlayan Barzani; sorulan sorulara şu yanıtları verdi:

- Kongreye sunulan politik raporun içeriğinden biraz söz edebildiniz mi?

-Söz konusu rapor üç bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölüm, 10. Kongremizin ve genel durumun kısa bir özeti, partimizin bugüne kadarki kadarki anlayış ve politikalarının yanısıra, Körfez savaşından önceki genel dünya durumunun irdelenmesinden meydana gelmektedir. İkinci bölüm ise, Körfez savaşından sonraki genel dünya dengeleriyle, özgür Kürdistan'da gerçekleşen seçimler, mevcut nazik durumumuzun bize yüklediği yükümlülükler, Kürdistan Bölge Hükümeti ve

Parlamentosuyla dayanışmanın güçlendirilmesi ve Kürdistan'daki mevcut

görüşmelere oturmamız söz konusu değil. Kürt milletinin savunması yani güvenliği, rejimin demokratik alternatifiyle güvence altına alına bilir, bu güvence olmadan görüşme olması mümkün değil. Kötü bir ihtimal, eğer birdaha milyonlarca insanımız avare olup yerini yurdunu terketmek zorunda kalırsa "denize düşen yılanı sarılır" misali, çaresizlikten insan her şeyi yapabilir.

- Bilindiği gibi kongremizde bazı Amerika'lı temsilcilerde hazır bulundular ve konuşmalarında uluslararası korumanın devam etmesini ve bunda Türkiye'nin aktif rol almasını istediler.

- Türkiye'yle bir diyalog başlatmamız mümkün mü. Cevabınız evet ise, onların talepleri sizden ne olabilir?

- Amerika ve bazı Avrupa ülkelerindeki temaslarımız sırasında konuyu gündeme getirdik. Aynı zamanda Türkiye'den de, mevcut uluslararası koruma gücünün süresinin uzatılmasını güvenceye bağlanmasını istedik. Irak 'da demokrasiyi tam olarak oturtana kadar bu koruma gereklidir. Sürenin uzatılması ya

duğunu, ekonomik açıdan gerekli yardımı yapacaklarını ancak bunun karşılıklı dayanışma gerektirdiğini söyledi. Ama Türkiye - Irak ya da başka devletlerin yakınlaşmalarının Kürt davasının hesabına ya aleyhine olmasını ümit ederiz. Eğer bizim hesabımıza olursa bu bizi rahatsız eder ve daha fazla eziyet çekmemize yol açar, ancak bu eziyetten onlar da kendi paylarına düşeni alırlar.

- Türk hükümetinin Kürtler'le Bağdat arasında arabuluculuk yapacağına inanıyor musunuz?

- Hayır, mesele arabuluculuk meselesi değil, mesele Irak'ta demokrasinin yerleşmesi meselesidir. Demokrasiye inancı olmayan rejimlerde, ne vasita dostun problemini çözebilir, ne de dost vasitanın sorununu çözebilir. Vasitanın ilacı da demokrasiye eğer, ancak Irak'ta çok partili demokratik parlamenter bir rejim iş başına gelirse sorun çözülür. O zaman vasıtaya da gerek kalmaz problem de kendiliğinden çözülmüş olur.

- PKK ile ilişkileriniz ne düzeydedir?

- PKK ile ilişkiye gelince, PKK'nin Kürdistan Bölge Hükümeti'yle bir anlaşması söz konusu, PKK bu konuda sorumluluğunu yerine getirirse, Bölge Hükümeti'nin kanunlarına riayet ederse hiç bir sorun çıkmaz. Yok eğer Kürdistan Bölgesi'nin içişlerine el atmaya kalkarsa, söz konusu anlaşmayı önemsemese ve Bölge Hükümeti'nin almış olduğu kararlara saygı göstermezse şüphesiz bunu kabul etmeyiz.

- Neden PKK'yi kongrenize davet etmediniz?

- Sorudan kasıt PKK'nin kongreye katılmayı mı?

- Evet neden?

- Geçmişte kendilerine çok yardım ettik, buna karşılık onlar Kürdistan Bölgesine karşı çok olumsuz tutumlar takındılar, Parlamento'ya ve Kürdistan partilere karşı da çok olumsuz tavırları oldu. Her şeyden önce politikalarında net olmalıydılar. Özellikle de, bir nevi diktatörlüğe yönelik olan eski politikalarında yani kendi dışındaki parti ve örgütlere karşı olumsuz tutumlarından vazgeçmedikleri, demokrasiye ve çokpartililiğe inandıklarını açık ve net bir şekilde getirmedikleri sürece onlarla ilişkilerimizin düzelmesi zor. Eğer değişme yönünde pratik adımlarını görürsek neden olmasın.

- Biliyoruz Kürdistan Bölge Hükümeti demokratik bir işleyişe sahip ve Kürdistan'da bir özgürlük ortamı da var. Ama iki ay önce yayına başlayan Welat (*) gazetesi kapatıldı, bu durum basın özgürlüğü ile çelişmiyor mu? Size karşı bir şey yazmış olabilirler mi?

- Doğrudur basın özgür olmalıdır, ama çıkan gazetelerin ilgili makamlardan izin alması gerektiği yönünde Parlamento kararı var. Tabii, sansür falan söz konusu değildir, ama bu da, her isteyen her hangi bir matbaaya para verip gazete çıkaracağı anlamına gelmez. Her ne kadar konu hükümeti ilgilendiriyorsa da, bildiğim kadarıyla Welat gazetesi yasal bir şekilde çıkmamış, izin almamış. Mesele bundan ibaret olsa gerek, Welat gazetesi olsun bir başka gazete olsun, yasal prosedüre uygun olarak çıkmaları gerekir. Ancak bu şekilde mümkün olabilir, aksi taktirde gizli veya hileyle, burda değil demokratik hiç bir ülkede sanmam kanun olmasını ya da demokrasinin bir sınırı, çerçevesi olmasını.

- Petrol üretimi konusunda Fransa ya da baka bir ülkelerle görüşmeniz oldu mu?

- Görüşmelerde mesele gündeme geldi ancak şimdiye kadar ciddi bir sonuç, bir cevap almış değiliz.

Mesut Barzani, Celal Talabani ve Ercan Karakaş KDP Kongresinde (Foto: Medya Güneşi)

iktidarın korunmasına ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır. Üçüncü ve son bölümde de, özel olarak Irak Kürdistanı çapında ve genel olarak ulusal çapta, aynı zamanda Irak ve dünya çapında parti politika ve görüşlerinin değerlendirilmesiyle, yine genel olarak dünya halklarından ve özel olarak da BM'den ekonomik sorunlarımızı çözmemiz için, acil yardım -bağış olarak değil- ekonomi ve dolayısıyla ülkemizi yeniden inşa etme temelinde yardım talepleri yer almaktadır.

-Saddam isteklerinde ısrarlı olduğundan mı, görüşmeyi reddettiniz?

-Bugün görüşme benim elimde değil çünkü, durum eskisi gibi değil, şimdi parlamento var, Hükümet var, onlar karar vermeye yetkili organlardır. Ancak onlar kabul edebilirler ya da reddedebilirler. Ancak şunu söylemek mümkün, eğer demokratik bir alternatif olmazsa mevcut durumda

da kesin bir tarihin saptanması gerekir. Bununla beraber, yaklaşık Haziran ortalarıydı, Demirel'le görüştüm, konuyu orda da gündeme getirdik. Cevabı şuydu: "Bir başka Halepçe'ye meydan vermeyeceğiz, eğer müttefikler sizleri korumasa da, biz yalnız başımıza kalsak dahi korumanızı sürdüreceğiz" dedi.

- Bir habere göre Türkiye Dışişleri Bakanlığının mevcut politikalarını yeniden gözden geçireceklerini ve size daha fazla yardım edecekleri söylenmektedir. Öte yandan petrol boru hattını yeniden açmaya hazır olduklarını söylüyorlar. Ankara ve Bağdat'ın yakınlaşması sizin politikanızı ne ölçüde etkiler?

- Nisan'da Türkiye'den ekonomik araştırmalar için büyük bir heyet geldi ve çeşitli incelemelerde bulundu. Demirel'le görüşmemizde, söz konusu heyetin raporunun, onay için masasında bulun-

Encama Panela DEP'ê ya Mersinê:

"Di pirs Kurdî de Çareserkirina demokratîk"

MERSİN (Medya Güneşi)- Di çarçoweya "Kampanyaya Aştiyê" ya DEP'ê de, di 21'ê Tebaxa 1993'an de li Mersinê di salona "Vakîf Teras"ê de ji alî DEP'a de Mersinê de bi navê "Aştî û Biratî" panelêk çêbû. Sekreterê Giştî yê DEP'ê İbrahim Aksoy, Serokê İHD'ê Akin Birdal, lêkolîner-nivîskar Hikmet Ozdemir û Berpirsiyarê Giştî yê Rojnameya me Osman Aytar wek panelîst beşdarî panela DEP'ê bûn. Panel ji alî endamê Meclîsa Partî ya DEP'ê Fehmi Demir hat idarekirin. Panelîstan di axaftinên xwe da di derheqê şer, aştî, çareserkirina pirsê û Kurdî demokrasîyê de bîr û baweriyên xwe gotin: bersivên pirsan dan.

Axaftina vekirina panelê, serokê DEP'a Mersinê Musa Kullu kir. Kullu di axaftina xwe da bi kurtayî li ser kampanyaya aştîyê sekinî û divêtiya aştîyê anî ziman.

Ibrahim Aksoy di axaftina xwe da,

û got: "Ev tiştan weha carek din nîşan didin ku, ji bo mixalefeteke fireh gellek îmkân hene. Rastiya Kurdan ne weke ku li Anqerê tê şîrovekirin e."

Aytar, di nav sînoren TC'ê de rewşa Kurd û Kurdistanê şîrovekir û got: "Di nav sînoren dewleta TC'ê de du pirsên Kurdî hene. Yek pirsê Kurdistanê ye, ya din jî pirsê Kurdên ku li Tirkîyê dijîn e. Çareserkirina pirsê yekemîn di riya mafê çarenûsiyê de derbas dibe, ya duwemîn jî girêdayî demokratîzebûyina Tirkîyê ye. Ji bo vê yekê, divê pirsê Kurdên ku li ser axa Tirkîyê dijîn nebe wesileyê tehdîd û çavtirsandinan. Divê baş be zanîn ku berpirsiyarê jî Kurdistanê koçkirin û li Tirkîyê bicîhbûna Kurdan zor û zilma, TC'ê ye."

Akin Birdal, di axaftina xwe da hejmara kuştîyan tê de, hin encamên şerê qirêjî anî ziman, behsa hin biryarên

behsa kampanyaya aştîyê kir û li ser hin bûyeran sekinî. Aksoy weha got: "Li Almaniyayê bûyerên ku di pey kuştina mirovekî şoreşger hatin holê, ji bo qafdeyên demokrasîyê mîsalên balkêş in. Li wir jî bo ku polîsan mirovekî kuştin, wezîrek û hin berpirsiyaran îstîfa kirin. Li Tirkîyê gund û bajar xera dibin, kes îstîfa nake. Ez wexta ku parlamenter bûm, min jî polîsan kotek xwar. Lê tu dawa nehat vekirin. Lê ji bo kotekxwarina parlamenterekî RP'ê, mudur jî wezîfeyê girtin." Aksoy li ser malîyeta şerê qirêjî jî sekinî û got: "Ancax gel dikare rê li ber şer bigire."

Osman Aytar di axaftina xwe da, pêşî behsa ehemîyeta kampanyaya DEP'ê kir, piştî re bi kurtayî li ser pêvajoya şerrawestandina yekalî û hewldanên di pey wêde sekinî û got: "Dewleta Tirk di wê demê de dev ji şer berneda û şerê qirêjî bi tundî domand. Bi navê 'efû' yê xayintî û teslîmbûyîna da ber şoreşger û welatperweran. Dewletê di meşandina polîtîkayên ku va 70 sale jî xwîn û hêşiran bêtir tiştê neaniye, îsrar kir û dike. Ev polîtîkayên hovane, zîrarê didin gelê Tirk jî. Problemên siyasî, ekonomîk û civakî roj bi roj zêde dibin." Aytar, di gel amadekirina şertên ku gelê Kurd bikarîbê pêşeroja xwe bi îradeya xwe ya azad tayin bike, behsa daxwazên rojane kir û ev rêz kirin. Aytar, platformên ku li Hekkarî û Batmanê, ji bo bi riya siyasî çareserkirina pirsê Kurdî û bicîhkirina demokrasîyê, hema hema bi beşdariya hemû partîyan (ji DEP'ê heta SHP, ANAP û DYP'ê) ve hatin çêkirin mîsal da

kongra dawîn a İHD'ê kir û weha got: "Ji sedî 36'ê enflasyonê jî bûyerên herêma Kurdan tê. Ji sedî 52'yê 'hêzên ewlekarî' yê Tirkîyê li herêma cîh bûne. Di dema serokê nû yê Amerîkayê Clinton de, ji sedî 35'ê firotina çekan Tirkîyê kirriye." Birdal, di axaftina xwe da daxwazên rojane jî rêz kir û got: "Divê alîgirên şer dev ji şer berdin û bi riya siyasî pirsan çareser bikin. Heta ku pirs çareser dibin jî divê alîgirên şer îhtîrama Peymana Cewwreyê bikin."

Hikmet Ozdemir, bi peyva "ez birayê Kurdan im" û bi bi vê gellek kêfxweş im" des bi axaftina xwe kir. Ozdemir, rexne li DEP'ê girt û got: "Divê DEP, li hember hemû çewtîyan derkeve. Ne tenê çewtîyên dewletê henin. Baş tê zanîn ku çewtîyên PKK'ê jî henin. Wek mîsal bûyera gundê Erzincanê, Başbaglarê. Divê ev bihata rexnekirin. Pirsên din jî henin." Ozdemir, cinarbûna Tirkîyê û Kurdistanê jî bo rizgariyê wek asteng nîşan da û got: "Li Tirkîyê wekî Qibrîsê du civat tunc ne, yek civata ku bi hevdu kelandî heye. Li Tirkîyê gellek Kurd henin. Pirsê Kurdan divê di nav statûkoya heyî de çareser bibe. Ez naşwazim Tirkîyê perçe bibe... PKK tevgera Tirkîyê ye, alîgiriya Apo ya Galatasarayê jî nîşanê vê tiştî ye. Lê ev ne bes e. Divê Apo jî Beşiktaşê, ji Fenerbahçeyê û hwd. jî hez bike."

Nêzî 200-300 kes beşdarî panelê bûn, bi alaqeyeke baş temaşeyê panelê kirin û bi nivîskî gellek pirs jî panelîstan pirsîn.

SITÊRKA GEŞ

Felat DILGEŞ

SALVEGERA SEDEMÎN

Îsal salvegera sedemîn a bûyina mîrê giranbuha ye Sed sal berê, di roja 26. 4. 1893'an de Mîrê heja li Stenbolê hat dinê. Di roja 15. 7. 1951 an de Mîrê heja ji nav me koç kir. Mîrê giranbuha 58 sal jiya, lê belê wî gelek tişt di nav van 58 salan de kir; dema xwe vala derbas nekir, di riya xwe de şaş nebû û ji doza xwe bi paş ve nema. Di jiyana xwe ya kurt de li xebata xwe ya zanistî û zimanzanî, bi tekoşîna xwe ya welatperwerî navê xwe kola û bi tîpên zêrîn di dîroka Kurdistanê de nivîsî. Di ronahîdariya civata Kurdî de rolê wî û ciyê nayê munaqesekirin.

Gelo ez ji kî behs dikim? Ma ev jî pirs e! Bêguman ez ji Celadet Alî Bedirxan qal dikim. Ez ji mîrê mîran, ji himdarê alfabeja Kurdî ya latînî, ji neviyê Bedirxan Paşa, ji kurê Emin Alî Bedirxan; ji mîrê xwe qal dikim. Vî navê mezin, vî rûmeta giran û vî malbata welatperwer a bi nav û deng, di mîjîyê min de maneyek wusa ji peyvên "mîr" û "mîrîtiyê" re çêkiriye ku ez herdem van peyvên bi girangirî bi birînim. Dema ku qala mîrîtiyê dibe malbata Bedirxaniyan, gava ku qala mîr dibe Celadet Alî Bedirxan dikeve bîra min.

Celadet Alî Bedirxan bi qasî ku şexsiyeteke îlmî ye, en hindik ewqas jî şexsiyeteke siyasî ye. Lê belê di jiyana siyasî û zanistî de kirinên wî yêrî îlmî pirrê caran li pêş tî. Em dikarin bibêjên beriya ku ew bi giranî dest bi xebatan xwe yê zanistî û zimanzanî bike, di qada siyasî de dixebite lê piştî ku ew di warê zimanzanî de gavên dîrokî diavêje, nasnameya wî ya zanistî bi awayekî zelaltir derdikeve pêş. Her çiqas ew di hejmara yekemîn a hawarê de dibêje de Hawar ji siyasê dîr be jî, ew tu car nikare ji siyasê dîr bikeve; lewra ev gotinên wî û xebatên wî yê zimanzanî bi xwe jî perçek ji xebata siyasî ne; bi armancek siyasî ve girêdayî ne.

Celadet Alî Bedirxan piştî tîkçûna serhildanên Sêx Seîd û Agrî, rastiyekê baş dît. Ev rastî jî ev bû: Siyasetên hovane yê dewletên dagirker, tevgera rizgariya Kurdistanê di warê leşkerî de bi paşxistîbû û heta em dikarin bibêjên ku ji bo demekê tîk biribû. Piştî vî merheleyê li Kurdistanê siyasetên asimilekirin û bînasname heştina gelê Kurd diketin jiyane. Dijminan li çaralîyên Kurdistanê bi awayekî bêperwa dest bi berevajîkirin û ji holê rakirina rastî û dîroka netewa Kurd kiribûn. Dîroka bi hezaran salan a gelekî bi yek derbekî dihat înkarkirin. Zimanê Kurdî û bi vî awayî bêhiş û bê hesta dîrokî heştina netewa Kurd, armancek bîngêhîna a hêzên da girker bû. Ev hêzên devbixwin di van kirinên xwe de li paş neman. Tiştê herî bi êş û bi jan ew bû ku dîrok û rastîya netewekî bi metodên "îlmî" û bi "armancên mirovî" dihat berevajîkirin.

Talûke (xeter) pîrî mezin û li devê derî bû. Hêzek Kurdan a bi rîkxistî ya ku wan jî vî hovîtiyê biparêze û li rastîya xwe xwedî derkeve nemabû. Bêbextiya dijmin û di serhildanan de jî tîkçûna leşkerî û siyasî, barê netewa Kurd a bîndest girantir kiribû. Bi tîkçûna serhildanan re xebata rîxistinî ya Kurdan jî derbên gelek mezin xwaribû. Pêşeng û rêberên xebata siyasî an hatibûn girtin û di dardekirin û an jî hilma xwe li derva sitandibûn. Di rewşeke weha de nemaze li welat mercên domandina xebata siyasî û leşkerî nemabû.

Celadet Alî Bedirxan bi hemû awayî hay jî vî xeterê hebû. Dijminê ku Kurdan bi dek û dolaban xapandibûn û di roja xwe ya nebaş de jî hêz û hebûna wan îstîfade kiribûn, îro dixwestin wan bi saxî bixin gorê. Piştî hovîtiyê û qirîkirinên mezin, dor hatibû ser bi saxî veşartina Kurdan. Ev xususiyetên ku Kurdan diki-

rin Kurd û hebûna wan diparstin, li gorî merheleya duwemîn a siyaseta dijmin, diviyabû jî holê bihatana rakirin. Ji vî merheleyê bi şûn de hedefa bîngêhîna zimanê Kurdî bû. Heke Kurdan dev ji zimanê xwe berdana, di jiyana rojane û xebata entelektuelî de zimanê Kurdî nehata bikaranîn, karê dijmin gelek hêsan dibû. Lewra derbixwarina zimanê Kurdî, derbixwarin û belavbûna netewa Kurdî bû. Ziman mercê herî bîngêhîna e hebûn û yekîtiya netewî ye. Hebûna netewî bi zimanê netewî re bi mana ye. Bêguman dijmin vî rastiyê dizanibû û ji bo ku vî realîte hilweşîne, pûç bike çî jî dest bihata teksir nedikir. Di demeke kurt de, girêdayî vî yekê li her çar perçeyên Kurdistanê siyasetên qirîkirina zimanê Kurdî hatin emilandin û meşandin.

Dinya tarî bûbû û ewrên reş li ser Kurdistanê digeriyan. Toz û dûman, xayintî û bêbextî ketibûn nav hev. Di vî roja xerab a netewa Kurd de, ji dîr ve sitêrkek biriqî û şewqa xwe da Kurdistanê. Hawarek li hawara Kurdistanê hatibû; sal 1932, ji mehan Gulan bû. Navê hawarê Hawar bû. Ew sewta Kurdistanê, dengê Celadet Alî Bedirxan, qêrîn û hawara dayik û bavan, hêviya rizgariyê û jiyane bû. Hawar zû hatibû hawara Kurdan; bûbû tîrêj, bûbû roj û şewqa xwe dabû Kurdistanê.

Celadet Alî Bedirxan di hejmara 27 an a Hawarê de, bi nasnavê xwediyê Hawarê, di derheqê çapkirina Hawarê û alfabeja Kurdî de ewha dibêje: "15 Gulan 1932. Di vî tarîxê de gazî û hawara Kurdan jî dil û devê wan ketine nav xêz û xêzikên çend rûpelan û kovarek Kurdî anîne pê. Ji Kurdan re Hawar, Hawareke nû, Hawara zanî û dandanîne za."

"Ev roj di jiyana Kurdmancan a civakî û edebî de rojêke tarîxî ye. Di vî rojê de Kurdmanc bûn xwediyê alfabeke bi ser xwe, alfabeke Kurdî jî ji nîrê alfabe-yên mîletên din, mîletên biyanî xilas bûne." Ev alfabeyê a, ala bi, serxwebûna heyina me a edebî ye."

Celadet Alî Bedirxan, di eynî ni vîsê de, di derheqê fêrbûn, xwendin û nivîsina zimanê Kurdî de ewha dibêje: "Pezn û şabaş û hezar pîroz jî wan re ku hinî xwendin û nivîsandina zimanê xwe bûne û bi vî awayî mihta heyina xwe xistine berîka xwe û ji bin bandûra mîletên biyanî bi der ketine. Heyf û xebînetê û hezar mixabin jî, nemaze jî wan re ku bi zimanên din dizanin bixwînin, binivîsîn û elîfbeya xwe hê jî nas nakin."

Piştî şerê cîhanê yê duwemîn, rewşa Celadet Alî Bedirxan a aborî nebaş bûbû. Vî mirovê ku jiyana xwe di riya gel û welatê xwe de feda i kiribû, mecbûr mabû ku di rojên xwe yê mayî de, hinekî jî ji bo debara mala xwe bixebite. Bi vî armancê Celadet Alî Bedirxan, bi nivî zeviyek hevalê xwe îcare kir û li ser vî zeviyê jî bo derxistina avê, bûreke kola. Di vî bîra ku Celadet Bedirxan navê wê "Bîra Qederê" danibû de av demeket. Di 15'ê Tirmeha 1951'an de, Celadet Alî Bedirxan di vî bîra bêoxir de qezayekî derbas kir û çû rahmetê. Bîra Qederê ya ku Celadet Alî Bedirxan bi hêviya nan û debara xwe kola, gelek mixabin jê re bû gor.

Vî mirovê giranbiha û nefsbîçûkê bixîret, vî welatperwerê mezin, di gel ku der û dorek wî ya fireh û dewlemend jî hebû, wî alikariya tu kesî qebûl nekir. Çi heyf e ku ew di dema xwe ya herî baş de, tam di wexta ku ew di xebatên xwe yê zanistî û zimanzanî de bigihîje encamên girîng, di riya nan de bi qezayekî çû.

Di salvegera sedemîn a bûyina xwe de û herdem jî ew dilê me de ye, di bîra me de ye û di hişê me de ye. Gelê Kurd jî wî re deyndar e. Ew wekî siterkek geş herdem dibiriqê û asoyên Kurdistanê ronî dike. Em vî nivîsa kurtî bi van gotinên wî yê fîlozofî temam bikin:

"Hîn bibin, hîn bibin, hîn bibin
Hîn bikin, hîn bikin, hîn bikin."

Kürdistan'da yapılan cenaze törenleri, günün siyasi havasını yansıtmaya bakımdan önemlidir. Vedat Aydın'ın cenazesiyle Diyarbakır'da yüzbinler ayağa kalktı; Kürdistan'da kitlesel uyanış süreci doruğa ulaştı. Ulusal direnişin doruğa çıktığı bu cenaze sonrasında, devlet, bütün hukuk kurallarını hiçe sayarak Kürt halkına karşı topyekün bir savaş başlattı. Mehmet Sincar'ın öldürülmesi ve cenazesinin gasp edilip arkasından yas evinin bombalanması, devletin, Kürt halkına yönelik uyguladığı vahşetin doruğa çıktığını gösterdi. Sincar ve Özdemir'in cenazesine yapılanlar, devletin artık gelişen Kürt ulusal mücadelesini bastırmak için barbarca yöntemlere başvurmaktan geri kalmayacağını gösteriyor. Mardin Milletvekili Mehmet Sincar, DEP Batman Yönetim Kurulu üyesi Metin Özdemir'in kallesçe öldürülmesi ve Batman Milletvekili Nizamettin Toğuç'un yaralanması olayı ve sonrası tepki ve gelişmeleri tarih sırasına göre aşağıda sunuyoruz.

4 Eylül DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar ile DEP Batman Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir, Batman'ın en işlek caddesi olan Bankalar Caddesi'nde uğradıkları silahlı saldırı sonucu öldüler. Saldırganların iki kişi olduğu ve uzun namlulu silahlar kullandığı belirtildi.

Saldırıda, Batman Milletvekili Nizamettin Toğuç ve 3 kişi ağır yaralandı.

Saldırı sırasında hiçbir güvenlik görevlisine rastlanılmaması ve saldırıdan hemen 10 dakika sonra devlet güçleri tarafından sokağa çıkma yasağının ilan edilmesi, saldırganları korumaya yönelikti.

Batman SSK Hastanesi morgundan Metin Özdemir'in cenazesi polisler tarafından gaspedilerek, ailesinin dışında hiç kimsenin cenazeye katılmasına müsaade edilmedi. Özdemir'in cenazesi polis tarafından gecenin yarısında gömüldü.

5 Eylül Mehmet Sincar'ın cenazesi DEP'in kiraladığı uçakla Ankara'ya getirildi. Naaşı Hacettepe Üniversitesi morguna konuldu.

İHD Yönetim Kurulu Diyarbakır'da toplandı. İHD Başkanı Akın Birdal yaptığı basın toplantısında devletin milletvekililerini bile koruyamaz duruma geldiğini belirterek şunları söyledi: "Üyeleri öldürülen, saldırılara uğrayan TBMM üyelerinin yaşamlarını korumakla karşı karşıyadır. Yargı organları hukukun üstünlüğüne sallamakla karşı karşıyadır. Basın barışın yerleşmesi için uyarıcı ve aydınlatıcı rolünü yerine getirmekle karşı karşıyadır. Siyasi toplum örgütleri şimdi barışı savunmakla karşı karşıyadır. Her gecikilen gün ve saat, toplumca sürüklenmekte olduğumuz bir iç savaşın önlenmesini dahada güçleştirecektir. Biz barış ve insan haklarını savunmakla yükümlü olan İnsan Hakları Derneği olarak

bir kez daha yeneliyoruz. Yaşamakta olan sorunun adil, demokratik ve barışçı çözümünden başka yol yoktur. Bunun ilk adımı da ateşkes olacaktır. Bütün dünyada Barış Gününün kutlandığı bir ortamda milletvekillerinin saldırıya uğraması ve bir milletvekilinin öldürülmesi demokrasiye, barış ve kardeşliğe indirilmiş ağır bir darbedir.

Şu anda sınırlarımızdaki gerginliği bahane ederek, gerek sınır ötesi gerekse içerde savaşa ve savaş kışkırtıcılarına karşı toplumca dikkatli olunmalıdır" dedi.

Kürdistan Birleşik Halk Partisi YEKBÜN yayınladığı bülten ile DEP' lilere yapılan saldırıyı kınadı.

DİSK Yönetim Kurulu

6 Eylül

tarafından olaylarla ilgili yapılan basın açıklamalarında, DEP Mardin Milletvekili Sincar'ın ve Batman DEP il yönetim kurulu üyesi Özdemir'in

öldürülmelerini protesto ederek; sadece Batman'da 197 kişinin öldürüldüğünü ve bunların 54'ünün HEP-DEP üyesi ve yöneticileri olduğu belirterek şunları vurguladı: "İşlenen cinayetlerin "faili meçhul" kalması, öldürmelerin milletvekillerine değin ulaşmasına yol açmış, katilleri yüreklendirmiş, demokrasi ve insan hakları düşmanlarına prim vermiştir. Bu saldırılar şiddete ve baskıya dayalı

Sincar'ın cenazesi böyle gaspedildi.

Cinayet Gasp Bombalanma

BARBARCA

çözümü kitlelere kabullendirmenin, onları demokrasiden ve demokratik yöntemlerden uzaklaştırmanın, sindirmenin aracıdır."

7 Eylül DEP'in hazırladığı cenaze töreni programına göre, Mehmet Sincar'ın naaşı, DEP Genel Merkezi önünde katafalka

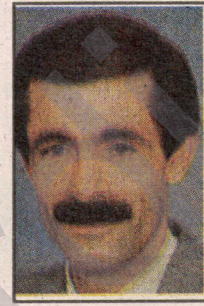
konulacaktı. Ancak hastaneye giden DEP heyetine, Sincar'ın naaşı verilmedi. DEP Genel Başkanı Yaşar Kaya, cenaze törenine ve camiye yapılması programlanan kortej yürüyüşüne izin verilene kadar naaşı Hacettepe Üniversitesi Hastanesi morgundan almaya caktıklarını söyledi. Naaşın alınmamasına rağmen M. Sincar'ın resminin üzerine konulduğu katafalt önünde DEP yöneticileri bir süre dönüşümlü olarak saygı duruşunda bulunurken halkta grublar halinde insanlar ziyaret etti.

İstanbul,

İzmir, Diyarbakır, Mersin, Adana gibi illerden cenaze törenine katılmak için gelen binlerce insan devlet güçleri tarafından engellendi ve yüzlerce kişi gözlem altına alındı.

İstanbul DEP ilçe örgütleri önünde toplanan 68 otobüs polis tarafından karakollara çekilirken, ilçe binalarda bulunanlar ise sabaha kadar abluka altına alındı. İki gün gözaltına alınanların çoğu bırakılırken 23 kişi Terörle Mücadale Şubesine götürüldü

Bu arada İzmir'den Ankara'ya gitmeye hazırlanan 15 otobüslük konvoy polisler tarafından "araçların trafik mua-

Nizamettin Toğuç

yenesi yapılmadığı gerekçesiyle engellendi.

Öte yandan Hizbullah yaptığı açıklamada eylemi üstlenmedi.

Başbakan Yardımcısı

İnönü'nün olaya ilişkin yaptığı açıklamada ise, esas sorunun DEP'in politikalarından kaynaklandığını belirtti.

8 Eylül DEP Genel Merkezi önünde toplanan kitleye polis saldırdı. Aralarında DEP Van Milletvekili Naif Güneşi'nin de bulunduğu çok sayıda kişi polisler tarafından feci şekilde dövüldü. 2000 kişinin toplandığı Genel Merkezin önünde, kitleye saldıran polis, 100'den fazla kişiyi gözaltına aldı.

Ankara Valisi Erdoğan Şahinoğlu, DEP'lilerin cenazeyi almamaları halinde kaçırabileceklerini söyledi. Bu durum üzerine toplanan DEP Parti Meclisi kararlarından dönmeyeceklerini belirterek, "Biz devletin dayatmalarına alet olmayız; eski kararımızı değiştirmemiz mümkün değil" dir denildi.

Viranşehir ve İzmir'in Kadıfektele semtinde kepenkler kapatıldı. Esnafın, Batman'da DEP heyetine karşı hunharca düzenlenen saldırıyı ve devletin canilerin üzerine gideceği yerde, öldürülen Milletvekilinin cenaze törenini egellemesi tutumunu protesto etmek amacıyla kepenkleri kapatıldığı bildirildi.

9 Eylül Devlet güçleri, sabah erkenden Hacettepe Üniversitesi morgundan aldığı cenazeyi, resmi ve sivil polisler eşliğinde saat 11'de uçakla Diyarbakır'a, buradanda saat 15'te polis helikopteri ile Kızıltepe'ye taşıdığı cenazeyi Kızıltepe Şehitlik Mezarına gömdü. Sincar'ın ailesinin kabul etmediği cenaze, özel timler

na

ARLIK...

eşliğinde polisler ve gazeteciler tarafından gömüldü.
Mehmet Sincar'ın cenazesinin

10 Eylül

Yas evine bombalı ve silahlı saldırı yapıldı. Gece 23.45

Barbarlar öldürdü; Kürt halkı kalbine gömdü

kaçırılarak gömülmesinin ardından T.C. Başbakanı Tansu Çiller yaptığı açıklamada cenaze kaçırma olayını savunarak şöyle dedi; "Ancak Sincar'ın cenazesinin Türk bayrağına sarılmak istenmemesi ve cenaze töreninin TBMM'de yapılmak istenmemesi şeklindeki DEP görüşünü, kamu vicdanı ve halk benimsememiştir ve cenaze Kızıltepe 'de toprağa verilmemiştir".

Panzerler ve zırhlı araçlarla Kızıltepe'nin giriş-çıkışını kapatan devlet güçleri, taziye için komşu il ve ilçelerden gelen halkı ilçeye sokmadı. Olayları protesto etmek için kepenk kapatan Kızıltepe esnafının dükkanları, özel tim tarafından tahrip edildi.

Bağımsız Kürt Kadın Grubu, Diyarbakır'da yayınladığı bildiriye; Sincar ve Özdemir'i öldürenleri lanetleyerek, Kürt kadınlarını duyarlı olmaya çağırıyordu.

sıralarında, içerisinde Leyla Zana'nın da bulunduğu taziye evinde Rojbin adlı iki yaşındaki 1 çocuk ve 4 kadın yaralandı.

Tüm Kızıltepe'nin devlet güçlerince panzerler eşliğinde çembere alındığı bir sırada böyle bir saldırının olması ve saldırıdan sonra ortada kalan bomba ve mermi parçalarının polislerce toplatılıp milletvekillerinden saklanması devlet

birşeyleri saklamağa yönelikti.

Sirt'in Kurtalan ilçesine bağlı Cımzerka ve çevre köylerinde toplanan Batman'a doğru yürüyüşe geçen kitleye polis saldırdı; yüzlerce kişi gözaltına alındı.

11 Eylül

Taziye için gelen halk polis tarafında engellendi. 18 kişi gözaltına alındı.

14 Eylül

M. Sincar için TBMM Genel Kurulu'nda yapılan saygı duruşu protesto edildi. Saygı duruşu başlarken DYP Milletvekilleri salonu terk ettiler. Başbakan Tansu Çiller ile ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz saygı duruşunun bitmesini beklediler. Saygı duruşu sırasında salonda DEP ve bir kısım SHP'li ve DYP 'li Milletvekili bulunuyordu. Saygı duruşunun bitiminden sonra Tansu Çiller ve Mesut Yılmaz salona girdiler.

15 Eylül

DEP üzerindeki devlet baskısına Genel

Başkan: Yaşar Kaya'nın Ankara DGM tutuklanması eklendi.

Kaya'nın tutuk-

lanmasına gerekçe olarak geçen Ağustos ayında yapılan KDP Kongresi'ndeki konuşma gösterildi. DEP Genel Başkan yardımcısı Mehmet Bozlak yaptığı açıklamada, "Genel Başkan'ımız Yaşar Kaya geçmiş tarihlerde Parti çalışmalarını nedeniyle yaptığı konuşmalarda suç işlediği gerekçesiyle tutuklanmıştır. Bu ve benzeri nedenlerle kararın siyasi olduğunu söylüyoruz. Haksız bir karardır" diyerek, karara itiraz edeceklerini belirtti.

Hunharca katledildikten sonra cenazeleri devlet tarafından gaspedilen DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar

ve DEP Batman İl Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir' in ailelerine, DEP Teşkilatına ve Halkımıza başsağlığı diliyoruz.

Medya Güneşi Gazetesi Çalışanları

YEKBÜN Avrupa Komitesinin DEP Milletvekili Mehmet Sincar ile DEP Batman İl Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir cinayeti ile ilgili basın açıklaması:

Devlet terörü Kürt Milletvekillerine dek uzandı. DEP heyetinin 4 Eylül günü Batman'da silahlı bir saldırıya

uğraması sonucu Mardin Milletvekili Mehmet Sincar ve DEP İl Yönetim Kurulu Üyesi Metin Özdemir'in öldürülmeleri ve Batman Milletvekili Nizamettin Toğuş'un da içinde bulunduğu dört Kürt yurtseverin yaralanmasını nefretle kınıyor: Mehmet Metin ve Metin Özdemir'in yakınlarına, arkadaşlarına, DEP teşkilatına ve tüm Kürt halkına başsağlığı diliyoruz.

TC tüm kurumlarıyla Kürdistan'a yığılarak Kürt halkını yok etmeyi planlı bir biçimde sürdürüyor. Her gün onlarca yurtsever katlediliyor, köyler yakılıp yıkılıyor, binlerce insan toplatılıp işkencelerden geçiriliyor; İstanbul, İzmir, Adana, Mersin gibi şehirlerde bile yoğun bir Kürt avı sürdürülüyor. Kürt-Türk düşmanlığı alabildiğine turmandırılıyor. Buna karşın, Kürt halkının en küçük bir demokratik karşı koyuşu kanla ve terörle bastırılıyor. Mehmet Sincar ile Metin Özdemir cinayeti de TC devletinin bu çok yönlü ve kapsamlı vahşi saldırılarının yeni bir aşamasıdır.

DEP, Kürt halkının legal parlamenter çerçevede temsilcisi olmaya ve bu zor durumda Kürt halkının sesini duyurmaya çabaladığı için sömürgeci düşmanın önemli bir boy hedefi haline gelerek bu düşmanca saldırılardan alabildiğine payını alıyor; teşkilatları basılıyor, yönetici ve üyeleri toplatılıp tutuklanıyor, milletvekilleri her gün hakarete uğruyor.

Tetiği çeken veya çekenler kim olursa olsun, Mehmet Sincar ile Metin Özdemir cinayetinin arkasında, HEP'i kapatan DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarını kaldırmak isteyen, DEP Genel Başkanı hakkında griyabi tutuklama kararı çıkararak, yüzlerce yönetici ve üyesini tutuklayan, "Kürt sorunu yoktur", "Türk ordusu dünyanın en güçlü ordusudur", "bölgede taş üstünde taş bırakmayacağız" diyen ve her vesile ile yurtsever Kürt milletvekillerini hain gösteren; ordusuyla, polisiyle, mahkemeleriyle, parlamenterosuyla, Cumhurbaşkanıyla, Hükümetiyle ve güdümlü basınıyla TC devletidir.

Dün HEP'in bugün DEP'in uğradığı saldırılar, bir kez daha gösteriyor ki, devlet Kürt sorununun demokratik yolla siyasi çözümlerinden kesinlikle yana değil.

Bu durum karşısında; Kürt halkına ve tüm Kürt örgütlerine bir tek yol kalıyor; o da tüm olanaklarını birleştirerek ülkemizi yakıp yıkan bu vahşi saldırganlara karşı direnmektir. Çok iyi bilmeliyiz ki, bugün Kürt milletvekillerine yönelik silahlı saldırı boyutuna varırılan devlet terörü; ancak çok geniş kapsamlı bir karşı koyuşla geriletebilir. Örgütlü güçlerimizin ve halkımızın birleşik gücünün tetiği çeken ve çektiren korkak canilerden kat kat güçlü olduğunu göstermeliyiz.

Bu nedenle, tüm dünya demokratik güçlerini ve Kürtlerin haklı mücadelesinden yana olan tüm Türk örgütlerini bu vahşi cinayeti kınamaya; Kürt halkını ve tüm Kürt örgütlerini en geniş kapsamlı eylemlerle Mehmet Sincar ile Metin Özdemir cinayetini protesto etmeye çağırıyoruz.

DEĞİŞMEYEN RESMİ İDEOLOJİ

DEĞİŞMEYEN DEMİREL

Rojen Said Cindi

15 Ağustos 1993 tarihli Milliyet gazetesinin 13. sayfasında "Federasyon Sevr'dir" başlığı ile TC Cumhurbaşkanı S. Demirel ile yapılan bir söyleşi yayınlandı.

Demirel'e göre Kürt Ulusal Haklarının "herhangi bir biçimde devletçe resmi kabulü, Sevr'dir. Sevr de bağımsız Kürt devletidir. Bu görüş ve düşünce aynı zamanda devletin de resmi ideolojisidir. Yılların değiştiremediği kafasıyla Demirel "Kürt sorunu yoktur Terör sorunu vardır" demekte. O terör olarak nitelendiği KUKM'nin silahlı mücadele şeklinin ancak ve ancak silahla çözüleceği kanısındadır. Devletin en tepesinin bu düşüncesi devletin düşüncesidir. Silahlı mücadeleyi kanla bastırmak isteyenler KUKM'nin diğer bütün formlarını (biçimlerini) da zorla bastırmak alışkanlığına sahiptirler. Sanki Kürt'e barışçı, demokratik yollar açıktı da, Kürtler bu yolu kullanmadılar. Sanki cenaze törenlerine kurşun sıkanlar, Kürt yazarlarını cezaevine tıkayanlar, yetmezse tamamen susturmak için Kontrgerilla cinayetleri ile öldürenler, Kürdün varlığını inkar edenler kendileri değilmiş gibi. Yine biz biliyoruz ki KUKM'yi silahlı mücadele mecrasına zorlayan devletin bu baskıcı, inkarcı imhacı politikasının ta kendisidir.

Devlet yöneticilerinin asıl korktukları, günde 10-20 askerin öldürülmesi değildir. Asıl korktukları Kürt halkının yükselen Ulusal bilinci ve Ulusal eylemlidir. Çünkü bütün yetenekleri ve alışkanlıkları "zor" üzerine, şiddet üzerinedir. Şimdiki bütün plan ve projeleri buna yöneliktir. Bütün barış çağrılarını-barışçıl yöntemlerini reddetmişlerdir. Demokratikleşmeyi Kürt silahlı mücadelesi ile ilişkilendirip "Hele önce silahlar sussun" diyenler, silahlar sustuğunda bu kez "Gelsinler teslim olsunlar", "dağda silahlı adamlar dolaşırken olmaz" demagojisine sığınmışlardır. Kürt devrimcilerine, Kürt Ulusal güçlerine onursuz bir teslimiyet dayatılmıştır.

Öncesinde de Kürdistan'da hakimiyette "zor" egemenlerin hep en temel aracı olmuştur. Ve daima Kürdistan' da karşı mücadele Kürd'ün kaderi olmuştur. Zor politikasının uygulanmasında Kuyucu Murat Paşa ismi ile Kürt halkına gözdağı vermeleri boşunadır. Egemenler ne kadar inkar ederlerse etsinler hemen her dönemde genel politikanın uygulanmasına uygun birer Kuyucu Mustafa Paşaları olmuştur. Kulp'taki astubayın, Sason'daki binbaşının, Norşin ve Cever'deki (Yüksekova) kaymakamın, Şırnak'taki Mete Sayar'ların, Kuyucu Murat Paşa'dan zaman ve teknik olanaklarını kullanmasından başka ne farkları vardır. Dün Kuyucu Murat Paşa öldürdüklerini kuyuya atıyordu, bugün öldürülen insanların açılan çukurlara dolduruluyorlar. Dün atların arkasına bağlayıp sürüklüyorlardı bugün panzerlerin arkasına bağlayıp sürüklüyorlar ya da helikopter veya uçaklardan insanlarımızı aşağıya atıyorlar. Zamanla değişen gelişen teknolojik gelişmeler sonucu üretilen araçlar vahşetin Kürt Halkı üzerinde daha da katmerleştirilmesi için kullanılıyor. Uluslararası anlaşmalarla kullanılması yasaklanan silahlar bu kirli savaşta Kürt halkına ve öncülerine karşı kullanılıyor.

Ateşkes döneminde hep susan ve

iki teranenin dışında hiç bir şey konuşmayan konuşacak bir şey bula-mayan Demireller şimdi bu işi nasıl bitireceklerini teferuatlarıyla hiç bir gizliliğe gerek duyulmadan basın aracılığı ile Kürt, Türk ve dünya halklarına anlatarak şimdiye kadar gizledikleri gerçek yüzlerini ortaya seriyorlar. "Askeri çözüm, sivil çözüm diye tartışma yok. Güvenlik toplantılarında yetkililere 'neye ihtiyacınız varsa söyleyin, bu işi bitirin. Eksikiniz varmı? Yetki, araç... ne gerekiyorsa isteyin bu işi bitirin.'" sorun ekonomik geri kalmışlıktan mı kaynaklanıyor, diye düşünmek yanlışdır. 1935' te inönü böyle yaklaşmış, ekonomik yatırımlara yönelmiştir. 1937'de Dersim isyanı çıkmıştır... tarihi boyunca Bingöl, Tunceli, Şırnak, Suriye hattında bu olaylar oluyor, Dağlarda olan bu hareket esasen bu hat üzerindedir... Bu dağları temizleyeceksin başka çaresi yok." Demirel' in bu sözleri hiç bir yoruma gerek duyulmadan Kürdistan'da devletçe belirlenen yöntemin ne olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

1- Kırları insandan arındırmak. Ne pahasına olursa olsun küçük yerleşim birimlerinden başlayıp daha sonra bu alan içinde kalan büyük yerleşim birimleri zorla, yakıp yıkararak boşaltılacaktır. Şimdi yapıldığı gibi, ondan sonra devlet kendi küçük karakollarını tasfiye edecek daha büyük saldırı ve savunma yetenekli güvenlik organizasyonları yaratmaktadır. Bu boşalan alanlarda gerilla güçlerinin daha fazla kalabalık doluşmasını getirecek alan boşlukları yaratılacak, gerektiğinde bu alanda yapılacak saldırılarda gerillaya büyük kayıplar verdirmek için kimyasal ve biyolojik silahlar kullanılacak.

2- Kır-kent arasındaki ilişkiyi kesmek.

3- Kentlerdeki insanların demokratik örgütlenmelerini engellemek için kirli savaşın araç ve yöntemlerini devreye sokmak. Kontrgerilla ve diğer yan kuruluşlarıyla (itirafçılar) "faili meçhul cinayetler" işletmek, gözaltında kaybolmalar, işkence, kitle gösterilerini bastırmak, sürgün, sansür vs.

4-Uluslararası destek için her türlü ekonomik ve siyasi taviz.

5- Türk Halkının desteğini kazanmak için GOBELS' çi propoganda yöntemleri ile Türk şovenizmini körükleyerek Türk-Kürt düşmanlığını yaratmak, tüm uygulamaların suçunu Kürt halkına yüklemek. Fakat Demireller şunu çok iyi bilmelidir ki, ulusal muhalefeti bastırmak mümkün değil. Kürt halkı direnişi bölgelere sığınıyor.

Bu gerçeklikler ışığında Kürt Ulusal Siyasal güçleri TC devletinin ileriki aşamada Kürt halkı üzerinde yoğunlaşacağı bu plan ve projelere karşı hazırlıklı olmak durumundadırlar. Süreç bir parti veya grubun tek başına kaldırabileceği hafiflikte değildir. Süreç çok acımasız ve ağırdır. Daha da ağırlaşacağıın işareti bugünden belirmiştir. Cephe çalışmalarının hızlandırılarak ülke pratiğinde topyekün savaşa karşı tüm Kürt organizasyonlarının pasifikasyonundan sıyrılarak aktif bir mücadeleye birlikte girişmeleri gerekmektedir.

PLATFORM

S. Bengîn

Enî Pirseke Stratejîk e

Yek ji wan tiştên ku pêwistiya Kurdan bi qasî nan û avê pê heye, heta nuha pêknehatina yekîtiyek ku hêviyê bide tevayê Kurdan e. Bêguman tamamê Kurdan ev kêmasî hîskirin û di karê xwe de jî ferq kirine. Ev yek, di dîroka Kurdan de bûye yek ji wan sedemên bingehîn yên wendakirinê. Heke Kurd yekîtiya ya ku îro pewistî pê heye, ava nekin, çiqasî dilê û fedekar bin û di şere azadkirina Kurdistanê de, çiqasî xwîna xwe biherikin û bêne kuştin jî, çi mixabin, wê dîsa wenda bikin.

Yekîtiya ku pêwistiya Kurdan pê heye, li seran serê Kurdistanê zehmettir e, lê ne ku ne mumkun e. Ew kar û barên ku di nav beşên çuda de, divê bi yekîtiyan bîn meşandin. Lewra li herêmê, ne Kurd tenê siyasetê dikin, Kurd nikarin di eynî wextê de, dijminatîya çend dewletan bikin.

Lê bi kemasî li beşekî welêt mumkun e û pewist e. Kurd, beyî avakirina yekîtiya xwe sitandina piştigiriya beşên din, nikarin xwe azad bikin. Divê Kurd, tu cara vena ji bir nekin.

Li tu welatan yekîtiya tu milletan bi awayekî demokratîk, di bin baskê partiyekê tenê de çênabe. Xwestineke wilo ne demokratîk û ne rast e. Heke ji bo demeke kurt bibi jî, dê ne meşe. Lê yekîti bi awayên eniyan dibe. Bêguman ev ji bo Kurdan jî wilo ye. Îro îmkanekê wilo derketiye ber Kurden bakur ku, yek ji wan sedemên wendakirinê ye ku divê ji diroka xwe hînbibin.

Li gor karê ku heta nuha di vî warî de bûye, di riya avakirina eniyê de tu asteng nema ne. Delegasyonên hemû hez û partiyên beşdarê (ku tamamê hezên siyasî yên Kurdistanê bakur) civîna eniyê bûne, li ser pirsên şoreşa Kurdistanê Bakûr dîr û dirêj munaqaşe kirin, xetên hevbeş derxistin û programek qebûl kirin. Li gor bîr û rayên delegasyonan, tu astengên li peşîya avabûna eniyê nema ne. Wê di demeke nezik de, destûra eniyê di atmosfera hevaltiyê de bê amadekirin û bi dû ve re, eşkerekirina avabûna eniyê ev karê çend roja ye. Xewna hemû Kurden welatperwer di avabûna eniyekê de dikare bibe rastiyeke pîroz. Avakirina eniyekê, her tim wek nûha ne hêsan e. Avakirina eniyê, ji bo hemû Kurdan giranbûha ye. Avakirin, mecalên nû peyda dike û hêviyê bilind dike. Avakirin, karekî dirokî ye û ji xerakirine deh caran sexttir e. Lê xerakirin, doz û heviya Kurdan deh caran

bi paşdetir dix e.

Enî, qet nebe dikare çar tiştên baş bike:

1) Enî dikare hemû potansiyela neteweyî ya Kurden bakur bike yek; ji her alî de xurttir bike û bêtir nêzî azadiyê bike.

2) Enî dikare bibe wasite ku Kurden bakur fêrî bi hev re karkirine bibin û hevdu nas bikin.

3) Enî dikare di qada siyasetê dinyayê de doza Kurden bakur bike xwedî gotineke girantir.

Ev ji bo Kurden bakur serketineke mezin e. Pêwist bû ku ev serketin beriya çend salan bihata bi dest xistin. Lê iro jî ne pir dereng e.

Heta nuha ji beşdaren berxwedana salên dawî, hew PKK ji vî yekê re ne amade bû. Kêfxweşiyeke pir mezin e ku piştî gellek salan, îro ew xwe ji vî re amade dibîne. Bêguman qedera serketina eniya ku dike ava bibe, ji her hezê pirtir bi helwesta wê ve girêdayî ye. Ji ber vî yekê jî di vî warî de, berpirsiyariyeke dirokî dikeve ser milên serokatiya PKK'ê.

Di şerê azadkirina welatekî de, enî ne helwesteke taktîkî ye, qonaxekê dirokî û stratejîk e. Gava bi taktîkî bête dîtin, hêzên di nav eniyê de, ji delva ku li hember dijmin bi hev re hevkarîye bikin, dê bi hev bikevin û kar li ber hev xerabikin; hevdu ji hêz bixin û dê di nivê rê de bibin sebaba belavkirina eniyê. Bi helwesteke wilo ne tu hêz û ne jî doza gele Kurd xurttir dibe. Enî li ser bingehê dostanî û hevkarîyê tene avakirin. En li gor daxwaz û programa aliyekî ne, nayan avakirin. Her hêza ku beşdarî eniyê dibe, divê ji bo peydekirina riya lihevkerinê, bi dilsozî, hevî bide u xwe li ser noqteyen hevbeş, nêzikî hevdu bikin. Divê berê her kesî serokatiya PKK'ê vî rastiye ji destê xwe bernede û rûmetê bide eniyê û hezen ji dervayî xwe, Divê em bi gotinên wekî "çend rewşenbîrên ku li kuç û geraxan mane jî bînin nav refên şoreşa xwe" siyê nexin ser pêvajoya bi hev re karkirine.

Hemû Kurd iro weha hêvî dikin ku eniya ku dê ava bibe, karebe kontroleke bêkêmasî li ser rewşa Kurdistanê Bakur bîne. Hêzên di nav eniyê de hemû nako-kiyên di nav xwe de, bi qisekirin û dostaniyê hel bikin û karibin li hember dijmin hêzên xwe bikin yek. Ev di rojekê de, di du rojan de nabe. Wê hinek wext bigre. Lê her ku biçê dê bastir bibe. Divê ev hêvî neyê şikestinê keysa ku ketiye destên hêzên welatperwer neyê revandin.

İNKARIN ADI: LOZAN

K. CİHAN

Türkiye'de belli tarihlerde kimi kutlamalar yapılır. TBMM'nin kuruluş yıldönümü, cumhuriyetin kuruluş yıldönümü vs. kutlamalar çeşitli etkinliklerle yapılır. Benim sözünü edeceğim Lozan Antlaşmasıyla ilgilidir. Lozan Antlaşması ile ilgili çeşitli kutlama, toplantı, yazılar vs. etkinliklerle kutlandı. Mehmetçik yazarlar Lozan Antlaşmasına yönelik yorumlarda bulundular. Kürt çevreleri de Lozan Antlaşmasını geçersiz ilan ettiler. Çeşitli yazılar ve toplantılarla Lozan Antlaşmasının sonuçlarını tartıştılar. Bu tartışma sürecine Mihri BELLİ de 1 ve 8 Ağustos 1993 tarihlerinde Özgür Gündem gazetesinde "Lozan, kötülüğün kaynağı mı?" başlığıyla yayınlanan yazı dizisiyle katıldı.

Bu yazının konusunu, sayın BELLİ'nin söz konusu yazısı oluşturuyor. Mihri BELLİ'nin sözkonusu yazısında Lozan Antlaşması ve sonuçlarını değerlendiriyor. Şimdi söz konusu yazıdaki kimi tespitleri değerlendirelim.

Kurtuluş savaşı koşullarındaki Kürt ve Türk birliğini, yazar şöyle tespit ediyor: "Bu savaşı Kürt ve Türk halkları omuz omuza verdi. Bu savaşta Kürt halkının desteği belirleyici olmuştur." Sözü edilen Türk kurtuluş savaşı koşullarında "Bu aşamada olsun, savaş boyunca olsun Türk Türk'tür. Kürt de Kürt ve Kürdün Kürtlüğüne saygısızlık etmek kimse'nin haddi değildir. Bu gönüllüler savaşı koşullarında gerçekleştirilen birlikte, ancak iki halkın özgürlük ve eşitlik temelinde gönüllü birliği olabilir..." Bu açıklamalardan sonra "Biz kurtuluş savaşı koşullarında gerçekleşen Türk, Kürt bağlaşıklığının genel karakterinin iki halkın eşitlik ve özgürlük temelinde gönüllü birliği olarak değerlendiriyoruz." Mihri BELLİ'nin o döneme ilişkin tespitinin doğruluğunu sınamak için sormak gerekirse, sözü edilen Türk kurtuluş savaşı koşullarında, Kürt halkı özgür bir halk mıydı? Ulus olmaktan kaynaklanan hangi haklarını kullanabiliyordu? Türk halkıyla hangi temellerde eşitliği yaşıyordu? Kürdistan'ın statüsü nedir? Kürt, Kürdistan'ın gerçeğini açığa çıkaracak sorgulama yapılmadan "Türk Türktür. Kürt de Kürt." "Gönüllüler savaşı" "İki halkın eşitlik ve özgürlük temelinde gönüllü birliği" tespitleri yanıltıcıdır. Yanıltıcı olduğu kadar da düşündürücüdür.

Lozan Antlaşmasıyla Kürdistan halkının iradesi yok sayılarak, sömürge ve parçalanmış olma konusunun sürdürülmesi temelinde, tekrar parçalanmış ve paylaşılmıştır. Emperyalist devletler ve bölgedeki işbirlikçilerinin savaş sonrası hesaplarının çatışma-çakışma sürecinin ürünü olarak düzenlenmiştir. 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşmasıyla başlayan parçalanma ve paylaşılma süreci Lozan Antlaşmasıyla yok sayılmıştır. Yazarın sözünü ettiği tarihte Kürt ülkesi işgal altında, Kürt halkı köle, ulusal haklarını kullanma hakkından yoksundur. Kürdün Kürtlüğünün kabulü, eğer Kürdün Kürt olmaktan kaynaklanan haklarını içermiyorsa Kürdün Kürt olarak kabulünün hangi anlama geldiğini sanırım yazarın ken-

Sevr Antlaşmasında bazı koşullarda bir Kürdistan devletinin kurulması hükmü varken Lozan da, Kürtlerin her türlü ulusal haklardan yoksun bırakılarak Kürdistan yeniden parçalanarak, paylaşılarak antlaşmanın taraflarca imzaya alınması Kürtler açısından kabul edilemez bir durumdur. Lozan'ın Kürtler açısından da büyük Ermenistan'ın kurulması boşa çıkarmasıyla açıklamak inandırıcılıktan yoksundur. Çünkü Kürdistan'ın büyük Ermenistan kurulmadı da Kürdistan devleti mi kuruldu? Büyük Ermenistan yerine Kürdistan'ın büyük bölümünü içine alan Osmanlı mirasçısı Türk Devleti kuruldu. Ermeniler yerine Türkler, Kürdistan'ın egemeni olunca bu mu Kürtler için olumlu oluyor? Eğer bu Kürtlerle alay etmek değilse soruna yaklaşım tarzında ciddi bir kusur vardır.

disi de biliyor. Bugün Kürdistan' da yaşanan vahşet koşullarında da Türk devletinin yetkili ağızları "Kürt realitesini tanıyoruz" diyorlar. Ancak bir demagojiden ibaret olduğu biliniyor. Kürdistan ve Kürt halkı bu durumdayken Türk bağlaşıklığından gönüllülük, eşitlik ve özgürlük olarak tespit etmesi aşırı bir zorlamadır. Gerçeği ifade etmiyor.

Lozan' da "Ben buraya Türkleri ve Kürtleri temsilen geldim" diyen İsmet Paşa ve arkasındaki iktidar, bu sözünde samimi olup gerçekten Kürtlerin ulusal demokratik haklarını savunucusu olabilecek yüksek düzeyde devlet adamlığı vasıflarını gösterebilseydi, Lozan' da Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesi gibi büyük bir ulusal facia olmazdı. Bilinen bir gerçek var ki pazarlık masasına konulan konu hakkında taraflar ellerindeki tüm olanakları kendi lehine olmak üzere kullanırlar. Savaş sonrası antlaşmalar ya taraflardan birinin galibiyeti ile sonuçlanmış ve galip olan tarafın hemen hemen tüm istemleri kabul edilerek imza altına alınır veya savaşın net galibi yoktur, taraflar ellerindeki tüm kozları sonuna kadar kullanarak antlaşmayı imza ederler. Tarafları oluşturan delegasyonun kendi lehine sonuç alma anlamında bilgi ve yetenekleri önemli olmakla beraber, esas olan mevzilenme gücüdür. Güçsüz bir mevzilenmeye sahip tarafın pazarlık gücü sınırlıdır. Lozan görüşmelerinde İsmet İnönü'nün "ben buraya Türkleri ve Kürtleri temsilen geldim" demesi, içte Kürt desteğini arkasına almak, Lozan' da ise Kürt konunu görüşmelerde karşı tarafın elinden alma manevrası olarak açıklanabilir. Bunun öylesine söylenmediğini sayın Belli de bilir. Bu basit gerçeği atlayarak "olsaydı, gösterebilseydi" ile ne Lozan'ı ne de sonuçlarını anlamak olası değildir. Sonuç ortadadır. Lozan' da Kürdistan parçalanmış ve paylaşılmıştır. Bu Türk tarafının samimiyet ve yüksek düzeyde devlet adamlarının olup olmaması ile açıklanamaz.

Yazar, yazısının bir çok yerinde kendisine göre olması gerekenden yola çıkarak kimi sonuçlara varıyor. Bunu da Fransızların bir sözü ile sürdürüyor. "Eğer eğer diye diye insan gökteki ayı cebine sokabilir." Türk devleti eğer eğer diye diye belki gökteki ayı cebine sokamayabilir, ama Kürdistan'ı cebine sokabilir. Sayın BELLİ' de eğer eğer diye diye Lozan Antlaşmasını emperyalizmin geriletilmesi olarak değerlendirebiliyor.

Kürt ve Kürdistan'ı yazı kapsamında ilgilendirdiği kadarıyla sürdürecektir olursak yazar Lozan Antlaşmasını emperyalizmin geriletilmesi olarak tanımlamaktadır. Dayanağı ise Misak-ı Milli topraklarının büyük yabancı işgalinden arındırılmasını ve bağımsız bir Türk devletinin kurul-

masıyla 1. Dünya savaşının galibi büyük devletlerin Osmanlı devletine dayattığı ve Türkiye'nin bağımsız bir devlet olarak varlığına fiilen son veren Sevr Antlaşmasına kıyasla emperyalizmin geriletilmesini belgeleyen bir antlaşmadır" ve ekliyor: "Türkler açısından bu böyle" sözü edilen Misak-ı Milli toprakları yabancı işgalinden arındırılması, gerçeği ifade ediyor. Evet Kürdistan' da sözü edilen güçlerin ordusu yok ama Türkiye ordusu tüm acımasızlığıyla duruyor.

Sevr antlaşmasına göre Türkler' in Lozan Antlaşmasından kendi lehinde olmak üzere sonuç aldıkları doğrudur. Ancak buna emperyalizmin geriletilmesi olarak açıklama, gerçeği ifade etmekten uzak duruyor. Hatta yazar, söz konusu yazıdan Türk delegasyonunun durumunu ifade etmek için kongrede gözlemci olarak bulunan Amerikan delegesi Grew' e başvuruyor. Yazara göre "Grew Lozan' a dair anılarında emperyalist ülke delegelerinin konferans masası etrafında koltuklarda oturduklarını İsmet Paşa' yı da karşılarında sınav veren öğrenci gibi iskemlede oturttuklarını yazar." Bu tabloyu önemsemek gerekiyor. Bu tabloyu esas alarak sonuç çıkardığımız sanılmamalıdır. Ancak resmi tarih yazıcılarını yalamaması anlamında da önemli buluyorum. Yok işgalcileri şöyle kovduk! Türk devletini emperyalist devletlere rağmen kurduk. Türk ulusal kurtuluş savaşını mazlum halklar için model olarak sunmak vb. yanıltmaları açığa çıkarıyor. Emperyalist devletlerle kimi çelişkileri yaşamış olması, sözü edilen Türk devletinin kurulması, emperyalizmi geriletmez. Çünkü Türk Devleti emperyalizmi karşısına almadığı gibi onunla işbirliğini geliştirmek için ısrarlı yönelim sahibi olmuştur. Savaş koşullarındaki sınırlı çıkar çatışması durumu bu gerçeği değiştirmiyor. Osmanlı Devletinden sömürgecilik geleneği devr alan Türk devleti Kürtlerin inkar ve imhası ile temelleniyorken bu devletin oluşumu emperyalizmin geriletilmesi olarak sunmak Kürtlere haksızlık değilse nedir?

Yazar Lozan Antlaşmasını Sevr' e kıyasla Türklerin lehinde sonuçlandırdığıyla yetinse Lozan Antlaşmasını bir yanılla Kürt halkının lehinde olduğu tesbitini yapmasa kabul etmek mümkün. Ama böyle yapmıyor. Lozan Antlaşmasını bir yanılla Kürtler içinde olumlu buluyor. İşte buna itiraz etmek gerekiyor. Yazara göre Lozan Antlaşmasının Türkler açısından ne anlama geldiğini biliyoruz. Yazar soruyor "Ya Kürtler açısından böyle,

Kürtler açısından şöyle diye konuşması yanıltıcıdır. Lozan'ın Sevr'e kıyasla emperyalizmin bir geriletilmesini temsil etmesi istisnasız bütün halklar için olumlu bir gelişmedir. Bütün olumsuz yanlarına karşın Kürt topraklarında büyük Ermenistan'ın kurulmasını içeren Sevr' i hükümsüz kılmasıyla Lozan Kürt halkı içinde bir yanılla olumlu bir antlaşmadır."

Lozan'ın emperyalizmi geriletmediği ve bunun da istisnasız bütün halklar için olumlu olduğu tesbitini doğrulayan ve sonuçta halkların lehinde hangi sonuçları verdiği bençe meçhul! Ancak Türk sömürgeciliğiyle emperyalist devletlerin çıkarlarını konuşturabildikleri ölçüde Kürdistan'ın paylaşımını yeniden düzenledikleri ve antlaşmanın Kürt halkının iradesi yok sayılarak imza altına alındığı, bunun Kürtler için böyle olduğu gerçeği orta yerde duruyor.

Sorunun Türkler için böyle Kürtler için şöyle konuşmanın yazar tarafından sorulması ve bunun böyle konulmasının yanıltıcı olduğu tesbiti doğru değildir. Oysa ki yazının önemli sorusu Lozan'ın Türkler için böyle iken Kürtler açısından hangi anlama geldiği sorusunu sormaktır. Yazar sorusunu geri alıyor ama sormak gerekiyor. Lozan Antlaşmasının Kürtler açısından anlamı nedir?

Sevr Antlaşmasında bazı koşullarda bir Kürdistan devletinin kurulması hükmü varken Lozan da, Kürtlerin hiçi bir biçimde her türlü ulusal haklardan yoksun bırakılarak Kürdistan yeniden parçalanarak, paylaşılarak antlaşmanın taraflarca imzaya alınması Kürtler açısından kabul edilemez bir durumdur. Lozan'ın Kürtler açısından da büyük Ermenistan'ın kurulması boşa çıkarmasıyla açıklamak inandırıcılıktan yoksundur. Çünkü Kürdistan'ın büyük bölümünü içine alan Osmanlı mirasçısı Türk Devleti kuruldu. Ermeniler yerine Türkler, Kürdistan'ın egemeni olunca bu mu Kürtler için olumlu oluyor? Eğer bu Kürtlerle alay etmek değilse soruna yaklaşım tarzında ciddi bir kusur vardır.

Niyetlerimizi bir yana bırakırsak Sevr Antlaşması Kürdistan Devletinin kurulabilirliğini varsayarken Lozan bunu yok saymıştır. Her ikisinde dönemin güç dengelerine göre düzenlenmiştir. Emperyalist devletlerin ve bölgedeki işbirlikçilerinin çıkarları esas alınarak düzenlenmiştir. Kürtlere göre emperyalizm geriletilmiş, emperyalizmin ve sömürgecilğin Kürdistan üzerindeki egemenliğini pekiştirmiş ve güçlendirmiştir. Lozan Antlaşması Kürtler açısından Kürdistan'ın parçalanması, paylaşılmasını sağlayan Kürtlerin inkar ve imhasını onaylayan emperyalist bir antlaşmadır. Ve reddediyoruz.

ULUS - DEVLET ve YÖNTEM

Taylan DERANLI

Marksistlerin ulusal sorunu algılayış biçimi ülkemiz açısından değerlendirildiğinde, öncelikle klasik literatürü tarayıp özümlemek, ardından ülke, bölge ve dünya nesnellik kavramak zorunlu. Konuyla ilgili olarak, Toplumsal Kurtuluş dergisinde yayınlanan ilk yazımda Marksizm'de ulusal sorun formülasyonu üzerinde durmuş ve "Science and Society" dergisinin 12. sayısında yer alan "Nimni- Trawesa- Loewy" polemigi ekseninde süregelen tartışmanın ışığında, Marksizmde evrim ve gelişme yasalarını da içerecek biçimde, Marksta ulusal sorun değerlendirilmelerinin determinist-indirgemeci bir tarzda ele alındığını buna yol açan eğiliminde gelişme yasalarının mükemmeliyetçi (perspektivist) modellen-dirmeler içinde olmaktan kaynaklandığını belirtmiştim. Yine bu tarzda bir bakışın ulus-devlet teorisini ve ulus sorununu yalnızca Avrupa'ya has ve ilk gelişme modelleri yönünde değerlendirmesi yani 19. yy. nesnellik ile sınırlı olması ve eşitsiz gelişme gidisinden yoksunluğu bağlamında günümüz koşullarında yetersiz kaldığı söylenebilir.

İçinde bulunduğumuz yüzyılda ise Marks ve Marksizmi bir öğreti olarak yaşıyan Ekim Devrimi ve Leninizm pratikleri, eşitsiz gelişmeyi tanısalar da ulusal sorun son derece pratik, politik bir sorun teşekkül etmiş ve teorik olarak bilinç düzeyinde bir açılıma yol açmıştır. İngiliz tarihçi E. H. Carr, Bolşevik Ulus Siyasetinin "nebulamsı" karmaşık iç çelişkileri ve çatışmaları olan bir bütün olduğuna işaret eder. Bu bütün, 19 yy. Marksizmi ile yeni nesnellik arasında bağ kurmaktan çok fiili durumlara zorunlu tepki ve yanıtlarla geliştiği için kavram olmaktan uzaktır. İşçi sınıfının siyasal baskı gibi ulusal baskıdan da kurtulma hakkı Leninistlerce kabul gören bir ilke olsa da Lenin'in aynı dönemde Ermeni sorunu karşısındaki tutumu kendi kaderini belirleme hakkı üzerindeki vurguya itiraz ediyordu (1): "Biz kendi adımıza her ulusun kendi kaderini belirlemesinden çok her ulusun proleteryanın kendi kaderini belirlemesiyle ilgileniyoruz" (Temmuz 1903). Ancak, o dönemlerde komünist olduklarını söyleyen fakat Ukrayna'nın bağımsızlığını amaçlayan iki yazar karşısında Lenin yanıtız kalyordu. Şöyle söylüyorlardı: "Bize kendi kaderini belirlemenin nasıl uygulanması gerektiğini söyleyin bizlerde açıkça ve aşikar olarak Ukrayna'nın bağımsızlığından vazgeçecek ve

birliğin içten destekleyicileri olacağız" (2). Kongre, kendi kaderini belirleme hakkı ifadesini Bolşevik programından çıkardı. Fakat gariptir hiç bir anlamı kalmayan ayrılma hakkı, programda kaldı. Üstelik Stalin daha sonraları bu farkın hiç bir değişiklik yaratmamış olduğunu söyleyebildi (3).

Ulus siyasetinde bu tür zaafılar Smal-Stroçki gibi karşı devrimciler tarafından kullanıldı. Ve Rus olmayanları aldatma ve ulusal kimliklerinin yok oluşunu hızlandırmak için başvurulan propaganda hileleri olarak değerlendirildi.

Stalin'in ulusal sorun değerlendirilmeleri, baştan aşağı teorik yoksulluk içerir. Ulusun tarihsel evrimle oluşmuş ortak dil, toprak, ekonomik yaşam ve bir kültür topluluğu içinde ortaya konan psikolojik yapı temelinde istikrarlı bir cemaat olduğunu söyler. Bu öğelerden biri eksik olursa ulus olmaz. Stalin'e göre İsviçre devlettir, fakat ulus değildir ki zaten Stalin'e göre İsviçre Demokrat bir rejim olduğu için ulusal sorun yoktur. Stalin son derece güllünc biçimde Yahudilerin ulus olmadıklarını var sayıyor. Nedeni ise Yahudilerin Rusya'da büyük bir çoğunluk oluşturdukları halde tek tek bölgelerde azınlıkta kalmaları. Bu insanların etnik bir yoğunluk dışında ulus olarak değerlendirilmeleri için bir bölgeye toplanıp çoğunluk oluşturmaları gerekiyor Stalin'e göre. Yeni Afrika uluslarının çoğu Stalin'in evrim şemasına göre ulus sayılmazlar. Fakat ilginçtir 1. Dünya Savaşı öncesinde üç devlet arasında bölünmüş olan ve pazar birliği doğal olarak olmayan Polonya'yı Stalin kendi evrim şemasıyla uyuşmasa da ulus sayar. Stalin'in Sovyet pratiklerini kaynak olarak geliştirdiği ulusal sorun şeması kesinlikle diyalektik değildir ve ne yazık ki ülkemiz de dahil olmak üzere 20.yy. ulusal kurtuluş hareketlerini derinden etkilemiştir. Sovyetik çizgilerin baştan kabullendiği ve ülkemiz solunda kısırlaşınca verimsiz tartışmaların temeli olan bu bakışın işlevsizliği tartışma götürmez bir gerçek. Tam ekonomik entegrasyona geçen ve merkezli ekonomik politikalarla yönetilen Yugoslavya'da ulusu ayrılığın özünde elbette iktisadi çıkarlar da yer alır, az çok bu çözümlere de dünya nesnellikinden ziyade ulusal ayrı pazar ve iktisadi birlik tahlillerinin değil doğrudan bölgede çıkarı ve iradesi bulunan emperyalist güçlerin süreci nasıl biçimlendirdikleri ve sürece katkıları

gözönüne alınmalıdır. Kendi dönemindeki ulusal durum tahlillerinde güdük kalan Stalin'in ulus şemasının iç içe geçmiş pazarı, medyası, kültürel panoramasıyla günümüz dünyasını açıklayabilmesi mümkün değil. Örneğin 2. Dünya Savaşı sonrasında İsrail Devleti'nin gerekliliğine inanan Siyonistler dünyada toprak parçası olarak Latin Amerika'ya da düşünülmüşlerdi. Ancak Emperyalistlerin de onayını alarak tarihi sebeplerden de ötürü Filistin'i tercih ettiler. Emperyalist zor yoluyla, dünyanın 4 bir yanından gelen Yahudiler Filistin'e yerleştirildiler. Yahudilerin ulus olduğunun tescili için 1948'de emperyalistlerin onayı ile İsrail Devletinin kurulmasını mı beklemek gerekiyordu? Ya da iktisadi yaşam birliği, toprak birliği ulus olmanın gerekleri sayıldığına göre 1948 öncesine kadar ulus saymadığımız Yahudileri bu tarihten sonra mı ulus olarak değerlendirmeye başlayacağız?

İfade etmeye çalıştığımız şey şu: 19. yy. Marksizmde saklı olan, gelişmeye olan tutku ve kapitalizmin gelişimi konusundaki iyimserlik ulus-devleti bu gelişmeyle uyumlu determinist ve kapalı sınırlar içinde anlamaya yöneltti. 19. yy. Marksizmde en güçlü silah ve şahaser olan iktisat teorisi kendisi dışında hiç bir sosyal forma özerklik tanımadı. 18. yüzyılda Renan'ın ulus tanımını moral ve duygusal değerleri öne alıp bireysel tercihle birlikte açıklanırken, iktisat biliminin yüzyılı olan 19 yüzyılda yükselen burjuvazinin değerleri onun en zengin eleştirilerini en fazla ihtisas zaman ayırarak yapan Marks'ın ve farklı cephelerden diğer sosyal bilimcilerin rasyonel insan sistematigi hareket etmelerini zorunlu kıldı. En verimli yılların kapital çalışmalara ayıran Marks aynı zaman dilimi içinde hazırladığı Doğu Sorunu çalışmasında belki de farkına varmadan iktisat sistematigini diğer sosyal bilim alanlarına da uyguladı. Bu uygulama üretici güçlerin iktisadi belirlemesi parametresinden kaynaklanır. Bu teori ekonomik indirgemeciliğin bir biçimidir, çünkü toplumsal arenadaki tüm anlamlı değişimlerin iktisadi ilişkiler alanında gerçekleştiğini belirtmektedir. Marks'ın bizzat kendisi alt yapı ile üst yapı arasında metafizik bir ayırım koyarak bu teoriyi açıklamıştır. 20. yüzyılda ise toplumsal devrimin sonuçları bu sorunu kenceince dar ve politik tuttu ve teorik bir açılım olmadı.

Günümüzde ulusal kurtuluş hareketleri

açısından geçmişten geleceğe tutarlı ve uyumlu projeksiyonlar yönelte edimi sözünü ettiğimiz tehditle karşı karşıyadır. Türkiye solunun cepheci kesiminin "sömürgecinin sömürgeci" argümanlarına karşı Kürdistan'da pazar birliğini ispata giren Kürdistanlı Devrimciler de ister istemez bu kısır tartışmaların taşıyıcıları oldular.

19. yy. Marksizmde varolan indirgemeci eğilimin veya Stalin'in ulus şemasının eleştirisi iktisadi planın ya da dürtütün yok sayıldığı anlamına gelmemeli. Ulus olmanın yalnızca etik bir seçim olduğunu düşünmüyorum elbette. Ancak yapılacak bütünlüklü bir ulus-devlet analizinde ve ulusçuluğun dinamikleri sorgulandığında, unsurların örneğin iktisadi dürtütün nerede ve nasıl aranması gerektiği önemli. 21. yüzyıla girerken emperyalizmin 3 kutupta odaklaştığı dünyamızda hiç bir toplumsal olgu yalnızca kendinde değildir. Artık örneğin bi Somali, Filipinler çözümlerinde emperyalist sistem içinde üstlendikleri rol ve dış bağımlılıkları gözönüne alınmazsa bu çözümlerlerin hiç bir maddi değeri kalmaz.

Yukarıda ifade etmeye çalıştıklarımın hareketle nesnesi ve malzemesi Kürdistan olan Marksist sosyal araştırmacıların özellikle iktisatçıların saha çalışmalarında yöntem sorunuyla karşı karşıya olduklarını belirtmek gerekiyor. Kapalı ve etkileşimsiz bir sistem olarak Kürdistan'ı tıkanmış soyutlamalarla açıklama çabası pratik gerçekliği olmayan sırf eldeki kurguya dayandığı için üretilen çalışmalara dönüşüyor. Kolaylıkla telafuz edilen Kürt burjuvazisi, proleteryanı kavramlarının gerçek içeriklerinin ne oldukları, bütünlüklü bir ulus-devlet analizi ve iktisat bilgisi arka planı olmadan, bilince çıkarılamaz.

Bir muhayyet cemaat olarak sürekli tasavvur edilen Kürdistan ve Kürt toplumsal yapısının gökten yere inip somut plana kavuşması için ilk önce yapılması şey tüm çalışmacıların mutabık kalabilecekleri ortak bir terminoloji ve yöntem platformunu sağlamak olmalı.

(1) CW- (V-II) (sf. 154)

(2) Loewy- National Question- (sf.-85)

(3) 1942 - Kongre tutanağı

MANİSA VALİSİ'NİN KÜRT DÜŞMANLIĞI

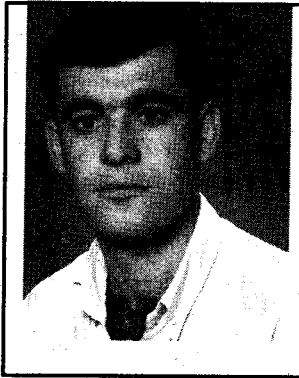
Ferman Özgür

İZMİR — Manisa Valisi geçenlerde kaymakamlara ve muhtarlara "Kürtleri kovun" demiş. Kovmak kolay ama kovma sonucunda çıkacak sorunlar çok. Çünkü ilk sorun Manisa'nın hemen hemen bütün çalışanlarını Kürtlerin oluşturmasıdır. Ve bunların gitmesiyle, tarladaki pamuk, domatesleri toplama işini kimler yapacak? Ben bizzat bir çok yerde şahit oldum: Türk işçilerinin olduğu yerde Kürtleri çalıştırmıyorlar. Demek ki onların Kürtlere ihtiyacı var ve Kürt işçilerinin de çalışmaya ihtiyacı var. İki halkın da birbirine sürekli ihtiyacı vardır. Zaten işçiler yerlerine sömürülüyor. Sabahtan akşama kadar çapada çalışanların, yani 12 saat

çalışanların yevmiyesi 45 bin TL' dir. Yaz sıcağının altında 12 saat çalışmak kölelikten başka bir şey değildir. Oraya çalışmaya gelenlerin çoğu devletin politikası sonucu sürgün edilenlerdir. Çoğunun TC tarafından köyleri yıkılıp yakılan, ya da abileri, babaları "teröristtir" diye öldürülen, yakalananlardır. Oysa Manisa'nın Spil dağında bulunan Dinci örgütlerin kampına bizzat gidip gören Vali Bey yalnızca "bunu kapatın" demekle yetinmiş. Peki o dinci örgüt bir terör örgütü değil midir, bir terör örgütüne sessiz kalıp işçileri kovmaya çalışmak açık bir Kürt düşmanlığı değil midir?

Devletin baskısı ve terörü Kürdistan' dan Ege' ye sıçradı.

İZMİR (Medya Güneşi) -Devletin yoğun baskısı sonucu Ege' nin bir çok yerinde yüzlerce insan gözaltına alınıp işkenceden geçiriliyor. Bununla kalmayan güvenlik güçleri işçilerin barakalarına gece baskın düzenleyerek işçileri ölümle sürekli tehdit ediyorlar. Baskıların en yoğun olduğu yerlerden biri olan Turgutlu'da çalışan Kürt işçiler, baskılarla ilgili şunları söylediler: "Polisler geceleri gelip barakalarımızı arayıp hiç birşey bulamadıklarında bizlere PKK' liler buralara geliyorlar. Sizler niye ihbarda bulunmuyorsunuz, ihbar etmezseniz sizleri rahat bırakmayacağız diyorlar. Bu nedenle çok tedirginiz. Her an bizi öldürebilirler. Ve sonra da "şu kadar terörist vurduk" demeleri onlar için yeterlidir. Zaten basınıyla, radyosuyla, TV. siyle işte bilmem ne kadar terörist vurduk diyebilirler. Zaten bu yakalanan kişilerin çoğu ovada çalışan kişilerdir."

METİN ÖZDEMİR

BEŞİRİ'Lİ ARKADAŞLARI ADINA

AYHAN GÜNGÖR, DÜNDAR KURT, İLHAMİ TÜZÜN, ABDULLAH KAVUŞ, NECDET GÜNDEM, MECİT KÜMET, YUSUF ÖZGÜN, MUHİTTİN ÖTER, M. ŞAKİR GÖNENÇ, NECİP YAKUT, MİTHAT ATILGAN.

HALKIMIZIN YİĞİT EV-LADI METİN ÖZDEMİR DEVLETİN KARANLIK ÖRGÜTLERİ TARAFINDAN UĞRADIĞI ALÇAKÇA SALDIRIDA KATLEDİLDİ.

MÜCADELESİ YOLU-MUZU AYDINLATA-CAK.

Ferhengî Dil

Ke minal bûm,
le laperay derûnî helbizirkawim.
Wuşey dilxoşî qatî bû,
ta ku emro,
le naw gêjawî cîhana.
Her gêjim xward,
sal le duway sal, salanim her nehatî bû.
Ferheng nema,
Neypişkinim,
bo manay rastî niştiman,
le paş mandubûnekî zor,
geremawe.
Ferhengî dilmim pişkinî,
wêney çiya û
kej û kanî niştimanim,
be çaw bînî.

Çinûr NAMIQ / Çemçemal

ZAZAKÎ

Vengê Medya Güneşi

nîno birnayeni

Koyo BERZ

Amora Medya Güneşi ya jewî ra tepêşê heta amora peynî ya 34'in, tim dewlet a Tirkan zor dayo ci ser û her babet sistemen xo yê berbat û leyminî kar ardê.

Hima hima heme amorê ci dayê komkerdeni. Nûsteyox û mesûlê ci dayê tepîştîni û kerdê tepîştixane (zîndan). Cezayê zahf giranî yê heps û yê peran ci rê dayo birnayeni û wazenê ki, bi her awaya Medya Güneşi bidê fetisnayeni û nêverde bivijîyo.

Labirê ê na jûwerî rind bizanê, vengê Medya Güneşi bêveng nêmaneno û o do tim şiro vengê xo berz kero û biresno millet û dostandê xo.

Rojnameya Medya Güneşi, malê millet a. Kes rew rewî nêşeno goşt û estî pê ra abirno. Rojnameya Medya Güneşi jî parçeyêdê, esteyêdê eskeletê û paştîya millet a. Milleti jî goşt û gûniya ciya û bi înan a jiyan kena û înan a ray şina û înan ra quwet û gudretê xo gêna. Qandê coy kes nêşeno ay milletî ra abirno.

Milleti gûnî (gonî) dana rojnameya Medya Güneşi û a jî cesaret dana millet û wendandê xo û bi nûstandê xo ya mese-landê ci rê wihêr û paştî vijiyêna. Meseley milletî meseley a yê.

Sembolê rojnameya Medya Güneşi, simbolê xoverdayeni, roşnayî û rojî yo.

Eger bişê verniya rojî û tîjî bigîrê, ê do bişê verniya Medya Güneşi jî bigîrê.

Rojnameya Medya Güneşi, bahdê cûnta da 1980'dê 12'ê Îlonî, kêberê (qapî, derî) rojnameyaney akêrd û ci rê verniyey kerd.

Ewro di dinya di, di diwêlan miyan di, çiyêno bi sistemê barbary, zalimey, zordestey, pelixnayeni û bi vernigiroten a bi ser nêkewno û insaney miyan di, bi qise kerdani û nîqaşana hal û çareser beno. Wextê wahşiyetey û

sistemanê bêinsanetey û leyminan rewnayo ravêrdo û herûna ci, sistemanê insaney û piyakerdeni, serbestey û azadî giroto.

Dinya di sînorê wertedê diwêlan ra werzenê û miletiyê benê dost û enbazê pê.

Teniya dewletê ki bê îradedê ma, ma xo miyan di parçe kerdê, ê yê sistemanê bêinsaney kar anê, dewletanê bînan verdanê pê û wazenê rewşê dinyayê dostey û birayey bixerpinê û înan jî zey xo barbar kerê.

Mesela Îran û Tirkiye yo nê meselan di rolê zahf girdî kaykeno.

Vanê ê bizanê, ê ki tarix di barbary û zilim kerdo, o yo jew bi jew, ci pîrnikan ra yeno.

Ewro ê sistemanê înan ê bêinsaney ver, Kurdiyê war û mekananê xo terk kenê û heme cadê dinyay ra vila benê û ta yê ciyê jî herda bavkalandê xo ser ro benê macîrî.

Ma kam na jûwerî rê razî beno û qebûl keno?

Kurdî kotîdê dinyay di benê wa bibê, na jûwerî qebûl nêkenê û ê do tim vengê xo vejê û berz kerê û vernî ci ra bigîrê.

Qolonyalistî ewro winî weriştê û wazenê ki bi her awaya bîyayen a ma, vengê ma û vengê rojnameyandê ma bibirne, welatê ma talan û wêran kerê û ma werte ra hewadê.

Tarîx ma jî û înan jî sinas- neno û meselan rê şahîdo.

Merdimê ki dest û lingê ci girêdayey bê, qeçekê do werdî jî şeno şiro piro do, ci rê îşkence bikero û bikişo.

Lê a camêrdey û insaney niya.

Gereg hukûmatê Tirkan metodanê pelixnayeni, zordayeni û ray verro giroteni Medya Güneşi ser ra banco,werzano; nûstox, mesûl, xebatkar û wendandê ci rahat û serbest verdo. Cezayê peran û ê hepisiyê ki

ameyê dayeni, înan ser ra hewado û înan azad verdo ki ê bişê kar û barê xo yê weşan veteni çerçeweyê demokrasî miyan di bidominê.

Mesala Kurdan jî bi çerçewedê demokrasî di hal bikerê û heqanê înan ê miletey bido înan. Madem heqê înan ê miletey estê, vanê ê ma Kurdan jî bibê ki, ma bişê piya dostey û enbazey ronê û zey birayana pê di kar bikerê û jiyanê xo biramê.

Eger ewro Stenbol di desdiwêş mîlyonî insan esto se, nîmeyê ê insanan Kurd o.

No hezar ser ro ma yê pê miyan di jiyan kenê, rojê xo yê rind û xirabî pê ra para kenê. Keyney dayê pê û girotê. Biyê xal û êganî. Biyê dost, enbaz û kerwayê pê. Gûniya ma rijîyaya pê pêş û biyê enbiry- anê pê.

Hal no haldo, labirê hukûmatê Tirkan o wazeno, mabeynê Kurd û Tirkan bişahîno, înan vera pê do û pê di bido kiştîni.

Heta ewro ma tim va, ma dostê pê yê, enbazê pê yê, birayê pê yê, kerwayê pê yê, xal û êganê pê yê rojdê teng û heray, afet û felaketanê. Labirê înan fahm nêkerd û goş nêkuwa nê qisandê ma ya û ser o jî amey ma rê bêbextey û qeleşey kerdî.

Roj bi roj ma veşnay, zîndan di çirmiş kerdî û kiştî, jahr û qotik da ma û qetle zahf girdî viraştî. Ma na ya dostey û enbazey, enbiryaney, kerwayey, insaney û insanetey?

Ewro ê yê fina ageyrenê ê sistemandê xo yê verênan ê leyminan ser.

Newe jî ê ki insaney rê nêbenê, esil û astarê ci belî nîyo, misateyê gûnî rijyayenê û çimê ci bê gûnî çiyê nêvînenno, cay ci insanan miyan di çiniyo, qesab û rihistîne insanê, înan ra ordiyê xusûsî (ozel ordu) virazenê û ê qesab, gûnîşimitan û hezkerdoxan ê merdim

kiştînan rişenê Kurd û Kurdistanî ser. Meeşê da zahf berz û mukafatan a.

Hukûmatê Tirkan o nêzano û hesab nêkeno, ki ê do meştî bahdê Kurdan seredê înan ser ro belay bê û înan jî bikişê û dest malandê ci sernê. Merdimandê winîşinan ra heme çî yeno pawitîni û kenê jî.

Hukûmatê Tirkan o, adir û barûtiya kay keno û wazeno ê welatê weş û şîrinî bikero Wîetnam an jî Yogislawiya.

Vanê rind hesab kerê. Meştî tetik do pey di bianciyo û ê do jî bîrê hedefî fek.

Ê do hem Tirkan û hem jî millet a Kurdan xo lingan ver bipeliçiqinê û zerarê gird û dirbetê ki nîne girotey mileti miyan di akêrê.

Vanê partî û hukûmatê Tirkan na jûwerî weş hesab kero; hendiki ray dûrî nêkewta, tîri tîrkuvan ra nêvijiyaya û qerşûnî namlû tebernêkerdo nê fikirdê xo ra fek virado, na ray perçîn kero û ray a raşt a demokrasî xo ver şano. Ê mesala ney çerçewey miyan di çareser bikero. Jewbî rayna çiniya û meseley çareser nêbenê.

Verê ki nûstey xo biqedîna, tepîştîni a Mahmut Metin'i, vernî giroten û zordayena civerê karûbarê Medya Güneşi ser û ê rojnameyandê Kurdan ê bînan ser, cezayê ki deyayê rojnameyanan (ê hepis û peran), ordiya xusûsî zilim û zordareya serdê mileta Kurdan, rewşo ki partiye Tirkanê tey ê rewşan û ê rayanê înan ê nêweş û xiraban, pelixnayeni, qerşûn kerdani, bomba û veşnayeni, jenosîd û sirgûn kerdana Kurdan protesto kena û wazena çerçewedê demokrasî di mesela Kurdan bîro halkerdani û heqê ciyê miletey bîrê dayeni. Ê kêberê dostey û birayey da mileta Tirk û Kurdan nîro giroteni û deha vêşi bo. Ê wa winasîn jiyan bikero birayeya miletan...

Burjuva demokrasisi ve faşizm

Halit Parlayan

Özellikle son yıllarda Avrupa'da neo-faşist hareketlerin "önlenemeyen yükselişine tanık oluyoruz. Her ülkede kendini farklı biçimlerde gösterse de, her geçen gün varlığını daha güçlü bir şekilde hissettiriyor ve yaptığı eylemlerle de zaman zaman gelip gündemin orta yerine oturuyor.

En son Almanya'nın Solingen kentinde kadın ve çocukları katlederek gündeme geldi. Fransa gibi ülkelerde kendini belli anlamlarda parlamenter yollarla ifade ederken, Almanya'da daha önce yabancılara yönelik saldırıları bir yana koyarsak, olay mülteci yurtlarına saldırılarla başladı; insanlar diri diri yakılarak doruğa ulaştı.

Bu yazımda neo-faşizm ile batı "demokrasisi"lerinin ilişkilerini kısaca ele almaya çalışacağım. Çünkü Avrupa Demokrasisi ile neo-faşizmin birbirine karşı duran olgular değil, birbirini tamamlayan madalyonun iki yüzü olduğuna inanıyorum. Almanya'da faşistlerin yurtları yaktığı dönemlerde polisin tavırlarını herkes gazetelerde okudu. Faşistlerin saldırılarına olay bittikten sonra müdahale eden polis, anti-faşist gösterileri engelleyebilmek için elinden gelen bütün çabayı gösterdi. Sonuçta Alman anayasasına faşizme tepki olarak giren iltica hakkı, bu saldırılar da gerekçe gösterilerek değiştirildi, yine anayasaya aykırı olarak Somali'ye sessiz sedasız asker gönderildi.

Siyasal olaylarda, olayın faillerini bulmak zor olsa da olayı kimin yaptığı, kimin çıkarlarına hizmet ettiğinden hareketle ortaya çıkarılabileceği, niçin gözyumuluğu da saptanabilir. Şimşek Parantez açmak gerekiyor. Sosyalist sistemin yıkılması ile emperyalizmin önünde yeni

Avrupa'nun geri bırakılmış (kafaca) insanı da, dünyadan habersiz yaşayan insan da oran olarak bizimkinden hiç de az değildir. İşte bu insanlar 60'lı yıllarda refahın yükselişine tanık olmuşlarken, bugünün sıkıntılarının sorumlularını soruyor ve neo-faşizm yabancılara işaret ediyor. İşte bu noktada "demokrasi"nin ve faşizmin utangaç kardeşliğini yakalıyoruz

bir dünya pazarı açılırken, özellikle Avrupa devletlerinin kendi işçi sınıfının boğazını sıkılamak koşulları da doğmuştur. Eski Sosyalist sitemi sömürgeleştirilebilmek için emperyalistler kendi aralarındaki rekabette, maliyetleri mümkün olduğu kadar düşürerek, avantajlı duruma geçmek isteyeceklerdir. Bunun yolu da teknolojiyi geliştirmek, girdileri ucuza kapatmak, işçi ücretlerini geriye çekmek ve sosyal hakları kısmaktan geçmektedir. Avrupa tekeli burjuvazisi bugün bunun çabasında. Almanya'daki grevler, doğudaki ücretlerin batıyla eşitlenmesi tarihinin uzatılması biliniyor. Hollanda'da enflasyon % 4 civarında iken hükümet işçi ve memur ücretlerinin % 2.5'lük artışına yanaşmamakta, has-talıktan ücret alanlarla, gençlerin sosyal yardımlarını azaltmakta ve yeni kısıntılara hatırlanmaktadır. Kısaca onlara göre halkın esenlenebileceği bir sistem kalmamıştır. Eskiden çok yinelediğimiz, emperyalizmin "kendi işçi sınıfına verdiği kırntıları" bugün ellerinden almaya uğraşmaktadır. Bu bir

yandan ekstra bir sömürü, diğer yandan uluslararası pazarda rekabet gücü anlamına gelmektedir. İşsizlik tehdidini de çalışan kitleler üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallandırmaktadırlar. Sanayi tekelileri işçilere "ya düşük ücretlere razı olursunuz, ya da fabrikaları kapatıp üretimi üçüncü dünya ülkelerine taşıyım" diyor. Nitekim Philips gibi firmalar bunu pratiğe geçirdiler bile. Almanya ise doğu ile batı'yı karşı karşıya getirmeye çalışıyor.

Avrupa'nun geri bırakılmış (kafaca) insanı da, dünyadan habersiz yaşayan insan da oran olarak bizimkinden hiç de az değildir. İşte bu insanlar 60'lı yıllarda refahın yükselişine tanık olmuşlarken, bugünün sıkıntılarının sorumlularını soruyor ve neo-faşizm yabancılara işaret ediyor. İşte bu noktada "demokrasi"nin ve faşizmin utangaç kardeşliğini yakalıyoruz. Avrupa'nun geri bırakılmış (kafaca) insanı da, dünyadan habersiz yaşayan insan da oran olarak bizimkinden hiç de az değildir. İşte bu insanlar 60'lı yıllarda refahın yükselişine tanık olmuşlarken,

bugünün sıkıntılarının sorumlularını soruyor ve neo-faşizm yabancılara işaret ediyor. İşte bu noktada "demokrasi"nin ve faşizmin utangaç kardeşliğini yakalıyoruz.

Çünkü neo-faşizm kitlelerin tepkilerini, sisteme değil, sistemin kurbanlarından bir gruba, yabancılara yöneltiyor, böylece sistem garantiye alınıyor. Neo-faşizm güçleniyor, sistem tepki çekmiyor, günah keçisi de hazır, askerlik sanatında da olduğu gibi politika sanatında da bunun adı hedef şaşırtmadır. Neo-nazilerle yabancılar boğuşsun bakalım. Faşist hareket hedef şaşırtarak, batı demokrasisinin bir nevi emniyet sibobu görevini görüyor. Düzenlen memnun olmayanlar buyrun isterseniz faşist saflara, istemezseniz neo-faşizme karşı anti-faşist saflara. Demokrasi perimiz sizi kenardan seyretsin. Halk deyişyle hem nalına hem mihına vuruyor. Sanırım neo-faşizmin gördüğü müsamaanın nedenini ve günümüz "demokrasisi" için önemini az da olsa gözler önüne serebildik.

En üzücü yan ise, sosyalist sistemin yıkılması ya da "yıkılması" ile bizim içimizden çıkan bazılarının, emperyalizmin yeni dünya düzeninde demokrasicilik oyununa soyunması. Eskilerin modası geçmekle birlikte, yine de eski bir tezle bitirmek istiyorum. Kapitalizm, faşizmin anasıdır ve kapitalizm yok edilmeden faşizm tehlikesi ortadan kaldırılamaz.

IHD Genel Yönetim Kurulu Diyarbakır'da toplandı.

"MİLLETVEKİLİNE SALDIRI BARIŞ ve KARDEŞLİĞE DARBEDİR"

Diyarbakır (Medya Güneşi)- IHD Genel Yönetim Kurulu Diyarbakır'da toplandı. Son gelişmeler üzerine Dernek Genel Başkanı Akın Birdal 5 Eylül günü Diyarbakır'da Gazeteciler Cemiyeti Lokalinde bir basın toplantısı düzenledi. Batman'da öldürülen Mehmet Sincar ve Metin Özdemir'in öldürülmelerini TBMM'nin üyelerinin yaşamlarını devletin koruyamadığını belirterek konuşmasına şöyle devam etti. "Dün Diyarbakır'da düzenlenecek olan 'Barış Festivali'ne katılacaktık. Bunun üzerine biz Genel Yönetim Kurulu Toplantısını da Diyarbakır'da yapmayı kararlaştırdık.

Sivas olaylarında yaşanan vahşet sonrası düzenlenmek istenen kültürel etkinlikleri ve Barış Festivalininin yasaklanarak demokrasinin ve barışın önü kapanmaktadır.

DEP Batman İl Yöneticisi Habip Kılıç'ın cenaze törenine giden DEP Milletvekillerinin saldırıya uğraması sonucu, Milletvekili Mehmet Sincar ve Parti Yöneticisi Metin Özdemir'in öldürülmeleri Türkiye'de saldırıların nerelere kadar uzandığını ve kazandı tehlikeli boyutu ortaya koymaktadır.

Devlet, Milletvekillerini koruyamaz duruma gelmiştir. Bir cinayet sonrasında düzenlenen cenaze töreninde bile gerekli önlemler alınmamış olması ayrıca dikkat çekicidir.

Üyeleri öldürülen, saldırılara uğrayan TBMM Üyelerinin yaşamlarını korumakla karşı karşıyadır. Yargı organları, hukukun üstünlüğünü sağlamakla karşı karşıyadır. Basın barışın yerleşmesi için uyarıcı ve aydınlatıcı rolünü yerine getirmekle karşı karşıyadır. Siyasi toplum örgütleri şimdi barışı savunmakla karşı karşıyadır. Her geciken gün ve saat, toplumca sürüklenmekte olduğumuz bir iç savaşın önlenmesini daha da güçleştirecektir.

Biz barış ve İnsan Haklarını savunmakla yükümlü olan İnsan Hakları Derneği olarak bir kez daha yineliyoruz. Yaşanmakta olan sorunun adil, demokratik ve barışçı çözümünden başka yol yoktur. Bunun ilk adımı da ateşkes olacaktır. " diyerek kamuoyunu insan hakları konusunda duyarlı olmaya çağırıyor.

Kürt Halkının yiğit amcası,
yetmiş yıllık çınar,
Kürdistan tarihinin canlı tanığı;
gazeteci-yazar, hukukçu

MUSA ANTER' i

Katledilişinin 1. yılında saygıyla anıyoruz.

Medya Güneşi Çalışanları

İKDP Genel Sekreteri
Dr. Sadık Şerefkendi ve
Parti Yetkililerinden
Fattah Abdolî

ve
Homayûn Ardalan
Berlin'de İran ajanlarınca katledilişlerinin
1. yılında saygıyla anıyoruz.

Medya Güneşi Çalışanları

PEŞMERGE KAMPI ŞİMDİ DE TOPLAMA KAMPI MI OLUYOR?

Topyekün savaş ilanıyla birlikte Kürt kasaba ve ilçelerinde esnaf ve yurtsever insanlara karşı yürütülen operasyonlar, hiç bir hukuk kuralına uymadan, insan hakları hiçe alınarak çok pervasızca devam ediyor. Şimdiye kadar ikibinden fazla insan keyfi olarak gözaltına alınmıştır. İlçe köy ve bölge illerinde sürdürülen toplama operasyonları sonucu yakalanan insanlar daha önce peşmergelerin yerleştirildiği blokların alt zeminlerinde çok kötü koşullarda tutuluyor, insanlar gözü kapalı beton zemin üzerinde günlerce orada tutularak orada işkence edilmektedir. Kitlesel işkencelerden sonra dosyaları hazırlanan bu insanların gözaltı süreleri dolduğu halde terörle mücadele ekipleri tarafından mahkemeye çıkarılmamakta; canları istedikleri kişiyi suçlu olsun veya olmasın orada kötü ve çağ dışı koşullarda tutup işkencelerine devam edebiliyorlar.

Bunlardan bir örnek de Ergani İlçe Başkanımız Sn. Ramazan Aslan'dır. 20 günden fazladır gözaltına olan Ramazan Aslan, dosyası hazırlandı, yani soruşturma dosyası bir iki sefer tamamlandığı halde mahkemeye çıkarılmamaktadır. Partimiz üyesi ve başkanı olmak dışında hiç bir suçu olmayan ilçe başkanı maruz kaldığı uygulamaları bir hukuk ayıbı olarak niteliyoruz. Gözaltı süresini keyfi olarak uzatan ve sindireme amacı taşıyan polis bu tavrını kınıyor, Ramazan Aslan'ın mahkemeye çıkarılmasını istiyoruz.

DEP
Diyarbakır İl Sekreteri
Ahmet KAYMAK

CİZRE' DE SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI

Cizre (Medya Güneşi) Cizre'de 9 Eylül sabahı devlet güçlerinin iki evi aramak istemesi ile başlayan olaylar sonrası sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Sabah 5'te patlak veren olay devlet güçlerinin arama yapmak istediği evden açılan ateş sonucu çıkan çatışmada 2 gerilla yaşamını yitirdi. Bir polisin de öldüğü çatışma sonrasında devlet güçleri ilçe'yi zırhlı araçlardan açtıkları ateş sonucu bir çok ev ve işyerinde büyük hasarlar meydana geldi.

Çatışmanın çıktığı evler, içindeki tüm eşyalarla birlikte, devlet güçleri tarafından dozer ve panzerlerle imha edildi.

Olaydan sonra pek çok kişi gözaltına alınmış ve işkenceden geçirilmiştir.

TC Devletinin Kürt halkına karşı sürdürdüğü kirli savaş tüm hızıyla devam ediyor.

Vedat Aydın'ın katledilmesinin ardından bugüne kadar Kürdistan'da işlenen faili devlet cinayetlerine, hergün bir yenisi ekleniyor. Devletin karanlık güçlerince işlenen bu cinayetlerin en son örneği, DEP Mardin Milletvekili

MEHMET SİNCAR

ve DEP Batman İl Yönetim Kurulu Üyesi

METİN ÖZDEMİR'in

öldürülmesi ve Batman Milletvekili

NİZAMETTİN TOĞUÇ'un yaralanmasıyla yaşandı. Millet Meclisinin açılışında devletin en yetkili ağızları tarafından Kürt Milletvekillerinin hedef gösterilmesinin ardından Mehmet Sincar'ın katledilmesi düşündürücüdür.

70 yıllık inkar ve imha politikasının sahibi TC Devleti, cenazeye tören yapılmasını bile engelleyerek, törene katılmak isteyen binlerce insanın Ankara'ya girişini yasakladı. Bunlardan binlercesi gözaltına almakla gerçek yüzünü bir kez daha gösterdi.

Mehmet Sincar ve **Metin Özdemir**'in katledilmesini, tüm faili devlet cinayetlerini nefretle kınıyor,

Kürt Halkına ve demokrasi güçlerine başsağlığı diliyoruz.

Ulusal Yayın Birliği

KAMUOYUNA

DEP Mardin Milletvekili

MEHMET SİNCAR

DEP Batman Yönetim Kurulu Üyesi

METİN ÖZDEMİR'in öldürülmelerini,

Cenaze törenlerinin törelere uygun olarak yapılmasını engelleyenleri;

ve taziye evine yapılan bombalı saldırıyı lanetliyor,

Kürt ve Türk Halklarını bu sinsice işlenen

cinayetlere karşı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

DİSK

Genel-İş Sendikası
8. Bölge Başkanlığı

DİSK

8. Bölge Temsilciliği

Mûçink

Amadekar: Bawer Andok

LI TE BI JEHR BE KOZAKÇIOĞLU

Waliyê Stenbolê Xeyrî Kozakçioğlu, dema ku li Diyarbekir bûye, du milyar pereyê ku ji alî Neteweyên Yekbûyî ve ji bo zarûkên Kurd ên ku ji ber zilma Seddam revyabûn, hatibû şandin: derbasi ser hesabê xwe kiri ye, Xeyrî Kozakçioğlu ew pere bi xwe re aniye Stenbolê û xwariye. Dibêjin yên ku heqê feqir, hêsir û sêwîyan bixwe Xwedê tu caran efû nake. Hêviya me ji Yezdanê pak ew e ku ew pere di gewriya Xeyrî Kozakçioğlu de bimîne, ji zikê wî dernekeve, lê bibe jehra merê kor.
Amîîn

SIYABEND U XECE

Nivîskarên me van salên dawî efsaneye Siyabend û Xecê dinivîsin. Beriya ku Siyabend û Xecê bê nivîsîn, bi varyantên ji hevdu pir ne dîr, wekî efsaneyekî di nav gel de dihat qalkirin. Lê niha edî gava ku em ji Siyabend û Xecê qal bikin, divê ku em navê nivîskar ji bidin û di axaftin an nivîsina xwe de beyan bikin ka em ji Siyabend û Xecêya kîjan nivîskari behs dikin. Çend nivîskaren me yên ku efsaneya Siyabend û Xecê nivîsîne ev in: Huseyin Erdem, Zeynelabidin Zinar, Koyo Berz û Ahmed Aras.

Siyabend û Xecêya me ji ewha ye:

Herwekî tê zanin Siyabend keçel bû. Hinekan jê re digotin "Keçelok" û henekan ji jê re digotin "Gurri". Heta li ser keçelbûna wî ji kulamekî ewha derxistibûn:

Keçelo qaqa maqa

Gurriyo qaqa maqa

Keçel ket nav firaqan

Min wî da ber şirmaqan

Em dikarin salixê Xecê ji bi vî awayî bidin:

Xecê xwişka heft birayan bû

Ew ji Eşîra şikakî bû

Kofî mîna gaki bû.

Şîpanê Xelatê

Siyabend li Şîpanê xelatê serê xwe danibû ser çoka Xecê û dixwest ku razê.

Cima di vî navê de kerriyê pezkûviyan derbas nebû. Gakûviyekî lewaz, gurri û biçûk dabû pey gakûviyê me û nedihêst ku heft gakûviyên din nêzî vî gakûviya me bibin. Vê rewşê bala Xecê kişand û Xecê ji bêhemdî serê Siyabend ê keçel miz da û di ber xwe de bişîrî. Tam di vî navê de Siyabendê Keçel çavê xwe vekir û dît ku Xecê dibişîre. Siyabend ji Xecê re ewha got:

- Ma tu bi serê mi ê gurri dikenî

- Naal wî çima ezê bi serê te bikenim heyran.

- Naa, wekî tu bi serê min ê gurri keniyabi.

Xecê dît ku xelasiya xwe ji keçelok nake, ewha bersîva Siyabend da:

- Heyran ez bi serê te nekeniyam. Min vî gakûviyê ha dît, evîna min û te ket bira min. Te ji wekî vî gakûviyê biçûk û gurri hat bi mîrxasiya xwe ez ji heft birayên min sitand. Ez ji ber viya dikenim. Li ser vî yekê Siyabend ji Xecê re got ezê vî gakûviyê bikujim û ji xwe û te re bikim şiv."

Dema ku Siyabendê Keçelok kêrê avêt sitûyê gakûvî, gakûvî ew bi quloçê xwe di Şîpanê Xelatê de avêt.

BILA BÊIMAN NEÇE

Lawikê dev ji dinê Hîristiyanîyê berdabû û hê teze bûbû misilman. Hê di nav de demeke dirêj derbas nebûbû ku lawik ji nexweşînekê mir. Diya lawike ya ku pir ber kurî xwe diket dev ji şîne bernedida. Şîna wê ya giran tesîrek mezin li ser yên ku dihatin serxweşîyê ji dihêst. Yên ku dixwestin diya lawikê teselî bikin, bi vî awayî şîret li wê dikirin:

—Xatî megirî, mirin emrê Xwedê ye; em dê hemû bimirin.

Kingê ku şîretên bi vî awayî zêde bûn, edî jinikê xwe ranegirt û ewha peyivî:

—Heyran ez ji dizanim mirin emrê Xwedê ye. Ez ber mirina kurê xwe nakevim. Kurê min hê teze dev ji dinê İsa berdabû û hatibû ser dinê Mihemed. Tîrsa min ew e ku İsa ew ji dergena xwe avêtibe û Mihemed ji hê ew nas nekiribe, ew bêiman here. Mexsed bila kurê min bêiman neçe.

MEDYA GÜNEŞİ ABONE FORMU

Adı, Soyadı :

Mesleği :

Adresi :

6 Aylık Abone Olmak İstiyorum.

1 Yıllık Abone Olmak İstiyorum.

Abone Koşulları :

Yurt içi :

6 Aylık : 75 bin TL

1 Yıllık : 130 Bin TL

Yurtdışı :

1 Yıllık: 60 DM, 40 \$

Hesap numarası :

Abdullah Kıran

Yapı Kredi Bankası

istanbul-Aksaray Şubesi

0076497-7 Nolu Hesap

Lütfen abone bedelinin yatırıldığına ilişkin makbuzun bir fotokopisini gazetemize gönderin.

Endamê Komîteya Navendî yê YEKÎTÎ'yê Birêz Şahin Ahmed, bersiva pirsên me da

"Xweserwariya herêmi ji bo deverên Kurdan"

Wek tê zanîn çend meh berê, sê rêxistinên (Yekbûyî, Hêvgirtin û Pale) Kurdên li Kurdistanê Başûrêrojava (Sûriyê) bûn yek û bi navê Partiya Demokrat a Yekîtiyê (YEKÎTÎ) partiyekê nû çêkirin.

Nûçegehî me yê Rojhilatavîn Ahmet Cemal, li ser rewşa Kurdan û partiya nû, bi endamê Komîteya Navendî ya Partiya Demokrat a Yekîtiyê, Birêz Şahin Ahmed re peyivî.

Medya Güneşi: Bi kurtî tu dikarî behsa pêkhatina vê yekîtiya we bikî? Her weha rewşa siyasî, aborî û civakî ya Kurdistanê Başûrêrojava çawa ye?

Şahin Ahmed: Gava gelê Kurd û Kurdistan di nav çar dewletan de cara dawîn hate perçekirin, perça Suriyê hîn nûh çêbû û li gor perçeyên din, perçeyekî biçûk bû. Çend deverên Kurdan ji Suriyê re man: Herêma Çiyavê Kurmanç, ku dikeve bakurêrojavyê Helebê û Kobanê û herêma Cizîrê, ku ji Serêkaniyê heta Dêrikê û Çemê Dicle dirêj dibe.

Wê demê civata Kurdan pîrr şûndemayî bû. Perçebûna Kurdistanê bû sedemê perçekirina gelek tiştan; gundên Kurdan ji bajarê xwe yên dîrokî veqetiyên; wek Cizîra Botan, Nisêbîn, Enteb û Kilis...

Bi kurtî bîngehê hîmên civakî û aboriya civata Kurdan wêran bûn. Demeke dirêj diwiyabû li gor guherînên jeopolîtîk, civata Kurd li hemû babetî xwe ji nuh ve raçîne. Ev hemû guherîn encama Peymana Sykes-Picot bû. Bêgûman rewşa siyasî ya îroyîn, berdevwama ya duh e. Hîn baş dizanin ku, ji mîjde rêxistin û partiyên Kurdan li Suriyê di xelekê valê de dizivirin. Karên siyasî û geleri yê dijwar û tund nehatine kirin. Tenê bi "alîkariyên" Kurdistanê Başûr re bîhna xwe fireh dikirin. Ji bo çareserkirina pîrsa Kurdên li Suriyê nexebitîn. Ev ji bû sedemê perçebûn û çilmasandina tevger û partiyan. Ji bilî vê, dijayetiyên îdeolojîk û siyasî yê di navbera hêz û kesên Kurd de jî, tevgera Kurd ji hev dixist. Ta ku dawîya hêjmarê me gihîşt nêzikî deh partiyan.

Ev rewşa xerab û çewt, yekîti kir xewn û hêviya gel. Her weha bû pêdiviyek ji bo kar û xebatê. Her çiqas bi salan jî bo yekîtiyê kar û xebat dihat kirin jî, lê di vî warî de rola herî "pozîtîf" bûyera Helebê leyist. Tesîrekî mezî li me hemûyan kir; livînek, tevgerê ket nav me. Ramana yekîtiyê pirtir xwe derxist meydanê. Hêzên me ji sala 1989'an vir de bi hev re ketin gotûbêjên ramanî, polîtîk û îdeolojîk. Li ser rîya yekîtiyê, li ser reng û babetê wê, li ser awayê yekkirina rêxistinî guftûgoyên berfireh û dirêj çêbûn.

Yekîtiya me ya îroyîn, berhema xebat û daxwaza deh salî ye. Berê Kongra. Yekîtiyê, li hemû gund û bajarên Kurdan komîteyên hevbeş hatin avakirin. Gellek karên siyasî û civakî yên hevbeş me bi hev re birin serî. Diwarên ku, di navbera partiyên me de hebûn, zû xerabûn, "ez"îtiya partîtiyê zû hilweşiya.

Di sala bûrî de me bi navê "El Qiyade el-Muhterek" (Serokatiya Hevbeş), jî her sê partiyan, civata serokatiya hevbeş damezirand. Vê civatê bi hev re kar kir; heta em bi hev re ketin zindanê. Ji ber ku me "Banga Kurdên Bênişûs" li bajar û gundên Sûriyê belav kir, di meha Çiriya Pêşîn a 1992'an de bi dehan hevalên me ketin girtîxaneyên rejîma Sûriyê. Destên me bi hev re hatin kelepekirin. Hevalên me hîn di

Di roja îroyin de, li Sûriyê ji bo çareserkirina pîrsa Kurdî, em daxwaza armancên xwe yê qonaxî dikin: Bi xebateke demokratîk û siyasî. Rejim siyaseteke şovenîst li dijî gelê me diajo û dixwaze Kurd ji holê rabin. Li hêviya şaştiyên tevgera Kurd disekine. YEKÎTÎ, hêvidare ku rêxistinên Kurd bi hev re alîkar bin da ku em bikaribin gelê xwe li dor tevgera siyasî ya Kurd bicivînin; bi seranserî Sûriyê bi hêz û kesên demokrat re têkiliyan deynin. Em dixwazin van kar û xebatên xwe bi hukûmatê jî bidin gotin û qebûlkirin ku, Kurd li Suriyê henin; hebûna gelê Kurd bibe rastiyeke destûrî û qanûnî. Pişt re gellek daxwazên me yê siyasî û aborî hene.

zindanê de ne.

Baweriyên kûr û karên hevbeş yekîtiya me ava kir. Dawiya van kar û xebatan de, di meha Nisanê de her sê partî (partiya Yekbûyî, Hêvgirtin û Pale) bi hev re çûn kongra yekîtiyê û wek yek partî ji kongrê derketin û navê xwe yê kurtî kirin "YEKÎTÎ".

Kurd îro di bin sistema rejîma Sûriyê de dijîn. Kurd tî xîzankirin. Bi rengekî nerm û zanîstî Kurdan di nav Sûriyê de belav dikin. Zeviyên cotkarên Kurdan li Êreban parve dikin. Di nav erdê Kurdan de bi dirêjahî 300 km. bi firehî 20 km. "Kamera Erebi" (herêmeke tampon) pêkanîne. Ev kamera nijadperestiyê jî bist salan vir de ye çêbûye.

Karxane û fabrîka li herêmên Kurdan de nînin û ava jî nakin. Kurdan jî bo karûbarên diplomasîyê hînbajêrin. Di seferetan de, di wezarata derve de, di karûbarên leşkerî yê bilind de bi cîh nakin. Xortên Kurdan derbasî xwendegêhên leşkerî yê bilind nakin. Pir caran wan jî kolej û enstîtuyan derdixin, heta jî taximên sporê jî derdixin.

Bi kurtî herêmên Kurdan bi hemû rangan tîne metîn. Divê em ji bînekin ku 150 hezar Kurd ji sala 1962'an vir de ye bînişûs mane. Li gor vê kiriyara dewletê ew kesên Kurd nikarin bi awayekî resmî kar bikin, derkevin derveyî Suriyê; nikarin tu xanî, mal, zevî li ser navê xwe bikirin û qeyd bikin. Ya herî ecêb ew e ku jin û zarokên xwe nikarin li ser navê xwe qeyd bikin.

Di gel van kirinan jî, hukûmat her tim dibêje; "tu kesê Kurd li cem me nîne, hîn bazdayî û qaçaqxî hatine welatê me 'Sûriya Erebi'. Ew îro li cem me mîvanin û em pîr qedrê wan digirin."

Medya: Program û stratejiya YEKÎTÎ'yê çi ye? Di merheleya nêzik de û ya dîr de, ji bo çareserkirina pîrsa Kurdî li Sûriyê, ditînen we çî ne?

Ahmed: Gelê Kurd, wek her gelekî cihanê pêvwîste di welatê xwe de bi serbestî bijî. Bawerîya me zelal e: Wekî her gelekî cihanê mafê gelê Kurd jî heye ku, damezirandina dewleta xwe tê de mafê xwe yê çarenûsî bi xwe tayin bike. Her gel xwediyê wî mafî ye ku, doza xwe ya siyasî bi destê xwe çareser bike. Lê mixabin îro ev armanc jî me re wek xewnê

ye. Vêca pêdivîtî ewe ku, xebata jî bo mafê çarenûsiya Kurdan gav bi gav pêş de her e.

Bi kurtî YEKÎTÎ, îro xweserwariya herêmi jî bo deverên Kurdan dixwaze. Ji bo Sûriyê jî pîrr rengî ya siyasî û demokrasiyê dixwaze.

Medya: Ji bo ku hûn bigihîjin van armancên xwe yê nêzik û dîr, hûn kîjan rê û metodên dixebitînin?

Ahmed: Xebata me, siyasî ye. Em bi rê û metodên aşî tekoşinê didin. Em ne yê tivingê ne. Propaganda, xwepêşandan, riyên bê çek metodên me yê xebatê ne. Destpêkirina guhertinên siyasî, wê doza me derxîne meydanê.

Medya: Têkiliyên we bi rexistinên welatparêzên perçeyî ên din ên Kurdistanê re çawa ne; di çî warî de ne?

Ahmed: Em bi hêvî ne ku, bi hemû hêzên Kurdistanî re têkiliyên me bi hemû rangan geştir û xurtir bibin. Divê di navbera hêzên Kurdistanî de astengên dijî yekîtiyê nemînin. Xwezî têkiliyên bi dewleta Sûriyê re li ser têkiliyên bi tevgerên Kurdan re nehatin girtin. Bi rastî, hîn hêzên Kurdistanî, dostaniya rejîma Sûriyê jî ya Kurdan pirtir dikin. Peywendiyên me bi hêzên Kurdistanî re wê li ser bîngeha alîkarî û hevalbendiya gelê me ya li seranserî Kurdistanê be. Di rîya rizgarî û demokratîyê de, têkiliyên hevberatiyê emê çêkin.

Medya: Guhertinên paşîn ên li Kurdistanê Başûr (Irak) hûn çawa dibînin? Bi raya we, wê çî tesîrê bi tevayî li ser pîrsa Kurdî bike?

Ahmed: Berî her tiştî li ser rîya rizgarîyê û serxwebûnê kîjan perçeyê Kurdistanê gav bavêje em pê kêfxweş dibin. Bêgûman li Kurdistanê Başûr demokratîkkirina civata Kurdan bûyereke pîroz bû. Hilbijartinên demokratîk û serbest, damezirandina Meclîsa Netewî (Parlemento) serdemê nûh bû û jî tevayiya Kurdistanê re bû dergehê derbasbûna qonaxê nûh. Li Kurdistanê Başûr damezirandina Dewleta Federe ya Kurdistanê, wê li perçeyên din jî tesîreke baş li ser pîrsa Kurdî bike. Lê ya muhîm ew e ku, bi damezirandina Dewleta Federe ya Kurdistanê, li Rojhilatînanavîne de ji bo çareserkirina pîrsa Kurdî nîmûneyeke ber bi çav hat pêş.

Medya: Wekî hûn jî dizanin demek berê li ser daxwaza Eniya Kurdistanê Başûr, civîneke hêzên Kurdan çêbû. Hêzên Kurdistanê Bakur, Başur û Rojhilat başdarî vê civînê bûn. Gelo sedemên başdarnebûna hêzên Kurd yê Başurêrojhilat (Sûriyê) çî bûn?

Ahmed: Mixabin em nehatin dawetkirin. Wusa xuya bû ku ti hêzên Kurd ji Suriyê nehatibûn dawetkirin. Em hêvidar in hêzên Kurdistanî di hemû civînên Kurdistanî de her dem daxwaza başdarbûna hêzên Kurdên Sûriyê jî bikin. Carekî din em tînin bîra hemû welatparêzên Kurdistanî ku, gelê me jî vê yekê gazincan dike. Ji ber ku wek "pireke" bo perçên din ên Kurdistanê li perçê bindestê Sûriyê dinêrin. Dîsa mixabin hîn deng tînin bihîstin ku, ew bi xizmeta li Sûriyê jîbirkirina doza Kurdî dikin.

Medya: Di van çend salên dawîn de, li dinê guhertinên gellek mezî çêbûn. Van guhertinan çî tesîr li ser îdeolojî û polîtîka partiya we û bi tevayî li ser pîrsa Kurdî kir?

Ahmed: Mirov di çarçewa hevpeyivînekê de nikare bersiva vê pîrsê bide. Çimkî bersiva wê pîrr mezî û fireh e û hîn sînoren îdeolojîk ne xuya ne. Gellek lêkolîn jî vê pîrsê re divên. Bi taybetî kesên pîspor divê ku pê re rabin. Di gel ku, mijên xurt ên li ser siyasat û îdeolojîya cîhanê, hîn devera me bermedaye jî, tiştê xuya dike hukme siyasî li cîhanê ber bi xweşî û demokratiyê diçe. Doza mafê mirovan û gelan dertê pêş. Çilmasîna Marksîzmê û hilweşandina dewleta Sovyetê, jî derketin û serketina problemên netewî re rê vekir. Em Kurd jî hinek îdeolojîyên ziwa xelasbûn. Em wek partiya YEKÎTÎ, jî sofîtiya Marksîzmê û Leninîzmê xilasbûn û em naxwazin carek din bibin sofî û mirîdên tu îdeolojî û rêbazên hînan. Di gel ku, jîyan bê îdeolojî nabe û Kurdayetî jî tena xwe nabe îdeolojî, dîtina me ew e.

Hemû bûyerên ku li cîhanê û di civaka Kurdî de çêbûn tesîr li me jî kir. Em îro xwe wek partiyeke goreşger û demokratîk dibînin. Li ser asoyê wekhevî û hevbeşî demokrasiyeke vekirî, armanca me ye. Bi nêrina me, dahatû (pêşeroj) jî sosyalîzmê re ye. Ew jî, sosyalîzmeke nûh, demokratîk û di xizmeta tevayîya gel de ye. Îro roja sermayedariyê ye, lê dahatû ne ya wê ye. Ji ber ku, sistema sermayedariyê hîn bersiva jîyana mirovên li welatên pêşkefî nedaye, ka wê çawa ya Kurdistanê bide? Em rast nabînin kû îro em li pêy lîberalîzma sermayedariyê bibezîn. Em di bin siya guherînê cîhanê de yekîti, fêrbûna demokrasiyê, pêşxistin û avakirina civaka Kurd û mafên wê dibînin.

Medya: Birêz Şahin Ahmed, ma tiştên ku, tû bixwazî bi rîya rojnemaya me bigihînî rayagîştî ya gelê Kurdistanê Bakur hen?

Ahmed: Em bizava rojnemayîya Kurdî ya li Kurdistanê Bakur pîroz dikin û em bi hêvî ne ku ji bo bilindkirina ala demokrasiyê peyva serbest û çareserkirina doza Kurdî xurtir bibe. Carekî din em sipasî karbidestên Medya Güneşi dikin ku, di hêjmarên buhurî de li ser doza Kurdî ya li Sûriyê sekîni bû. Dengê me yê biratî û hevkarîyê bigihînin gelê me yê qehreman ê Kurdistanê Bakur. Partiya YEKÎTÎ'yê wê herdem pişt û alîkarê we be. Daxwaza me ya dawî ew e: Em hêvidarin ku rûpelên Kurdî yê Medya Güneşî'yê pirtir bibin. Sipas ji bo vê hevpeyivîne.

ÇARÇIRA Basın ve Yayıncılık Ltd. Şti. adına
● Sahibi ve Yazışmaları Müdürü: **Abdullah Kıran**
● Genel Yayın Yönetmeni: **Osman Aytar**
● Diyarbakır Temsilcisi: **Hamdullah Akşöl**
● Ortadoğu Temsilcisi: **Ahmet Cemal**

● Güney Kürdistan Temsilcisi: **Azad atehî** ● Avrupa Temsilcisi: **Halim Can**
● Muhabirler: **Bavê Azad, Mahmûde Malazgirtî** (Almanya)
● **Cumali Gökalp** (Hollanda) ● **Ferman Seyid** (Danimarka)
● **Seyda Alp en** (İngiltere) ● **Halis Kınalı** (İsviçre) ● **A. Kadir Bozyıl** (Norveç) ● **Rojen Xerzî** (Fransa) ● **Serdar Dicle** (Rusya)
● **Baran Jiyan** (Yunanistan) ● **Genco Hasan** (Bulgaristan)

● **Yönetim Yeri:** İnebey Mah. Valide Camii Sok. No: 50, Kat: 4
Aksaray-İstanbul / Tel 530 68 31 Faks: 631 25 15 ● **Di-yarbakır**
Bürosu: Güçlü Pasajı Kat: 3 Dörtöyol-Diyarbakır/ Tel-faks: 21 80 74
● **zmir Bürosu:** Cumhuriyet Bulvarı Konak İşhanı No:24, Kat: 8/

806 Konak-İzmir ● **Avrupa li ki Adresleri:** H. Can. Box:15216
161 15 Bromma-Sweden; M. Malazgirtî, Amande Str. 58, 2000
HH 56 Germany

● **Abone Ko ulları:** Yurtiçi/ 1 Yıllık: 130 000 TL; 6 Aylık: 75
000 TL; Yurtdışı/ 1 Yıllık: 75 DM, 50 \$ ● **Yurtdışı Fiyatı/**
İsviç: 15 SKR, Danimarka: 15 DKR, Norveç: 15 NKR, Almanya:
5 DM, Fransa: 15 FF, İngiltere: 2 Pound, İsviçre: 4 SFr, Hollanda:
3 Florin

● **Hesap No:** Abdullah Kıran, Yapı ve Kredi Bankası, İstanbul
Aksaray Şubesi, 0076497-7 Nolu Hesap ● **Dizgi:** Hasat Dizgi ●
Baskı: Aydınlar Matbaası